

Naša bolnišnica

Kazalo

- 2 Kazalo
- 3 Uvodnik
- 4 Seje Sveta zavoda
- 5 Ministrica na obisku v UKC Maribor
- 5 Enota za internistično onkologijo se predstavi
- 7 Urgentna stanja v forenzični psihiatriji
- 8 Za večjo varnost v nosečnosti
- 9 Srebrni jubilej srečanj Medicina in pravo
- 11 Srečanje iz prakse za prakso posvetili sladkorni bolezni
- 12 Učna delavnica o kontrastno ojačanem ultrazvoku (CEUS) jeter
- 13 Svetovni dan ledvic 2016 s sloganom Od otroštva naprej na svoje ledvice glej!
- 14 Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v rehabilitaciji in zdraviliški dejavnosti
- 15 Ultrazvočna pediatrična delavnica s prof. Riccabono
- 16 Tradicionalno strokovno srečanje ginekologov in porodničarjev štajerske in pomurske regije
- 17 Mednarodna šola žilnih anastomoz in oskrbe poškodb žilne stene
- 18 20. obletnica šole za starše v UKC Maribor
- 21 Krvodajalstvo danes in v prihodnosti
- 21 RKS–OZ Maribor – organizator krvodajalskih aktivnosti za UKC Maribor
- 23 Krvodajalske akcije Univerze v Mariboru
- 23 Projekt Epruvetka
- 27 Komentar
- 26 Atrijska fibrilacija – ko srce ponori
- 27 Delavnica sproščanja
- 29 Srečanje s Parkinsonovo boleznijo
- 28 Otvoritev razstave SKUPAJ Z in ZA bolnike z multiplo sklerozo
- 29 Multipla skleroza
- 30 Razstava Moje telo
- 30 Kung Fu Panda razveselila otroke na Kliniki za pediatrijo
- 31 INFO CENTER – program organizirane individualne samopomoči za bolnike z rakom Pot k okrevanju, ki deluje v okviru Društva onkoloških bolnikov Slovenije
- 32 Študij medicine približati svetu
- 33 Z novimi predmeti razširiti pogled na medicino
- 35 Učbenik, ki je povezal slovenski medicinski fakulteti
- 36 Študenti pripravili prvi kongres RIBOM
- 37 Tutorstvo v pomoč pri premagovanju študijskih izzivov
- 38 Družabna igra za boljše teoretično znanje
- 38 Aktivno sodelovanje na kongresu v Amsterdamu
- 39 Ozaveščanje študentov o zdravi prehrani
- 41 Vesti z Medicinske fakultete
- 42 Mag. Pharm. Viktor Strauch – prvi lekarnar v Splošni bolnišnici Maribor in nemška žrtev za Slovenijo
- 44 Strokovni sestanek v Botaničnem vrtu Univerze v Mariboru
- 46 Zahvale
- 49 In memoriam
- 50 Iz kuhinje
- 50 Vesti
- 50 Poziv za slikovno gradivo
- 51 Šale
- 51 Pravopisni kotichek
- 52 Napovednik dogodkov

Direktor:

prim. doc. dr. Gregor Pivec, dr. med.

Glavni in odgovorni urednik: Janez Lencl, univ. dipl. ing.

Uredniški odbor:

prof. dr. Darja Arko, dr. med., doc. dr. Vojko Flis, dr. med., Zdenka Kidrič, dipl. ekon., Tina Škerbinc Muzlovič (T. Š. M.), univ. dipl. medij.kom., Špela Pavlin (Š. P.), univ. dipl. kom., Ksenija Pirš, dipl. m. s., Miha Rubin, prof. slov.

Lektorji:

Urška Jodl Skalicky U. J. S., mag. phil., Urška Antonič, prof. ang., Miha Rubin, prof. slov.

Fotografije:

UKC Maribor, Rebeka Gerlič (R. G.), univ. dipl. ekon.

Naklada:

3.000 izvodov

Grafično oblikovanje in tisk:

Evrografis d. o. o.

Naslov uredništva:

Univerzitetni klinični center Maribor, za uredništvo Naše bolnišnice, Ljubljanska ulica 5, 2000 Maribor
Uredništvo si pridržuje pravico, da po potrebi skrajša ali slogovno popravi članke.

Fotografija na naslovnici:

Krvne skupine
(Foto: R. G.)

Naša bolnišnica je dostopna tudi na spletni strani www.ukc-mb.si.

Uvodnik

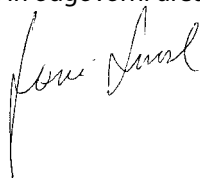
Spoštovani bralci,

Pred nami so poletni dnevi, ko smo z mislimi običajno v pričakovanju dopustniških dni. Med dopustom pa nam misli – vsaj prvih nekaj dni dopusta – spet uhajajo nazaj na delovno mesto. To je še samo en dokaz za to, da človek ne deluje kot naprava, ki jo je mogoče z enim pritiskom na gumb ugasniti ali prižgati. Temu primerno je treba s človekom tudi ravnati – in ne kot z napravo, strojem ali stvarjo. Človeka najbolj zaznamujejo odnosi v okolici, v kateri biva. Tega se v zdravstvu še posebej zavedamo, saj nas po našem odnosu do bolnikov in svojcev ljudje cenijo ali obsojajo. Delavci v zdravstveni negi, ki so vsakodnevno največ v stiku z bolniki in svojci, še najbolj občutijo to upravičeno pričakovanje ljudi do prijazne in strokovne obravnave. Še večja pričakovanja imajo ljudje do zdravnikov, ki zaradi svoje narave dela ne morejo biti ves čas ob bolniški postelji pacienta, čeprav bi si nekateri to želeli. Še posebej je težko zadovoljiti pričakovanja bolnikov in svojcev, če na oddelkih in klinikah ni zadostnega števila sestrskega in zdravniškega kadra in če zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ni bila zamenjana dotrajana in zastarela oprema oz. aparature. Ko se sproži takšna spirala nezadovoljstva, pride do poslabšanja medsebojnih odnosov med zaposlenimi; še posebej, če k situaciji pristopimo brez čuta do ljudi oz. zaposlenih, kot sem že prej omenil in nanje gledamo kot na naprave, stroje ali stvari. Graditev odnosov temelji na zaupanju in spoštovanju. Zaupanja se ne da zaukazati ali vsiliti, ampak se ga pridobi na podlagi dejanskega ravnanja posameznika. V okolju, kjer vladajo dobri medsebojni odnosi, se lažje poiščejo rešitve za sanacijo finančnih težav.

Zaposleni v naši ustanovi si zmeraj prizadevamo, da bi bili pacienti in svojci z našimi storitvami čim bolj zadovoljni. Zato smo aktivni na številnih področjih, kar je zabeleženo tudi v tej številki.

Želim vam lepe dopustniške dni!

Janez Lencel, univ. dipl. ing.
glavni in odgovorni urednik

Seje Sveta zavoda

Avtor: U. J. S.

Foto: R. G.

Od marca do zaključka naše redakcije je nadzorni organ zasedal šestkrat. Potem ko je vlada 11. februarja razrešila pet dosedanjih članov – predstavnikov ustanovitelja v tem nadzornem organu, in sicer Ingmar Bloudek, Bogdana Čepiča, Avgusta Rebiča, Antona Zorka ter Simono Poljanšek, je na 12. redni seji sveta zavoda UKC Maribor do izteka mandata sveta zavoda, t.j. do 4. septembra 2017, imenovala naslednje predstavnike ustanovitelja: Ljuba Germiča, Draga Naberšnika, Stanislavo Narater, Simona Trpina in Renato Babič Valentinčič. Svet zavoda je na tej seji za predsednico sveta zavoda izvolil Vlasto Kovačič Mežek in sprejel Letno poročilo UKC Maribor za leto 2015.

13. redna seja je potekala 31. marca 2016, ko so med drugimi tudi sprejeli finančni načrt za letos ter predstavnike seznanili z napredkom reševanja problematike na Oddelku za anesteziologijo, intenzivno terapijo in terapijo bolečin. Dopolnil se je poslovník delovanja Sveta UKC in določilo, da so seje sveta zavoda zaprte za javnost, pri čemer se po zaključku seje poda izjava za javnost.

21. aprila 2016 je potekala 3. izredna seja, na kateri so se člani Sveta zavoda seznanili z odpovedjo Pogodbe o zaposlitvi za delovno mesto direktorja UKC Maribor Gregorja Pivca in reševanjem problematike slovenskega jezika v UKC Maribor.

14. redna seja Sveta zavoda je potekala 17. maja 2016, na kateri

Člani Sveta zavoda.

so imenovali komisijo za izpeljavo razpisa za novega direktorja, člani pa so se seznanili tudi s kadrovsko problematiko na posameznih klinikah in oddelkih.

8. junija 2016 je potekala 15. redna seja Sveta zavoda, na kateri se je predstavilo devet kandidatov za novega direktorja zavoda, vendar niso izbrali nobenega izmed prijavljenih kandidatov. Seja se je nadaljevala 13. junija, ko so za v.d. direktorja izbrali Janeza Lavreta.

Seja Sveta zavoda.

Ministrica na obisku v UKC Maribor

Avtor: U. J. S.

Foto: T. Š. M.

Vlada je 9. marca letos obiskala Podravje. V okviru vladnega obiska je UKC Maribor obiskala zdravstvena ministrica Milojka Kolar Celarc, ki je vodstvu predstavila prednostne naloge ministrstva, kot so zakonodajne spremembe, skrajševanje čakalnih dob, uvažanje kakovosti in nagrajevanje po uspešnosti. V drugem delu pogovora pa se je seznanila z dejstvi glede reševanja kadrovskih težav na oddelku za anesteziologijo in pri tem povedala: »Seveda podpiram vse rešitve, ki so dobre za bolnike, zato da bodo le-ti pravočasno prišli do pravih, kakovostnih storitev.« Ob svojem obisku je še napovedala, da bo do konca leta začel delovati dispečerski center v Mariboru.

Obisk ministric za zdravje Milojke Kolar Celarc v Univerzitetnem kliničnem centru Maribor.

Enota za internistično onkologijo se predstavi

Avtor: Krajnc Andreja

Foto: arhiv Oddelka za onkologijo

Kmalu bo minilo šest mesecev našega delovanja in odločili smo se, da se vam ponovno predstavimo. Pred preselitvijo v nov Oddelek za onkologijo je sistemsko onkološko zdravljenje raka dojke, ginekoloških rakov in rakov prebavil potekalo na Oddelku za ginekološko onkologijo in onkologijo dojke. Od 1. januarja 2016 pa sistemsko zdravljenje rakov poteka v novih prostorih Oddelka za onkologijo, ki se nahaja v stavbi 15, oziroma desno od kirurške stolpnice.

V novi stavbi smo z uvajanjem in navajanjem na nove prostore pričeli že 23. decembra 2015, saj je bilo potrebno preveriti še zadnje detajle pred dokončnim odprtjem oddelka in nemotenim sprejemom ter obravnavo bolnikov. Bolniki so bili in so še navdušeni nad prijaznimi in velikimi prostori, opremo ter domiselnimi arhitekturnimi rešitvami, ki za trenutek pripomorejo odmisлити resne probleme življenja.

V Enoti internistične onkologije nas je zaposlenih deset, in sicer štiri diplomirane medicinske sestre z znanjem rokovanja s citostatiki, dve srednji medicinski sestri, en administrator in trije zdravniki specialisti internistične onkologije. Smo majhna, a zelo povezana in skladna ekipa nadobudnih zanesenjakov, ki ji ne zmanjka niti energije niti idej. Da delamo s srcem in iskrenim veseljem, je komentar večine bolnikov, ki pridejo v našo oskrbo.

Nasmehane sodelavke na oddelku.

Naše delo trenutno poteka ambulantno, saj smo s kadrovskega vidika premajhna ekipa za pokrivanje rednih obremenitev oddelka, ki ga pričakujemo v bližnji prihodnosti. Dnevno delata dve ambulanti z dvema ločenima ekipama, kjer se obravnavajo bolniki z rakom, ki potrebujejo eno od oblik sistemskega onkološkega zdravljenja, kot tudi bolniki, ki so v paliativni obravnavi.

V prostorih aplikacije terapij, ki se nahajajo v prvem nadstropju, štiri diplomirane medicinske sestre s specialnimi znanji dnevno obravnavajo 30 do 35 bolnikov, ki potrebujejo zdravljenje s ke-

moterapijo, biološkimi zdravili, hormonsko terapijo in podporno terapijo. Obravnava v ambulantni kemoterapiji zajema sprejem in pripravo bolnika, pripravo terapije v digestoriju, aplikacijo terapije in stalen nadzor bolnika ter njegovih vitalnih funkcij med aplikacijo, kar lahko traja tudi do 10 ur – vsak dan v delovnem tednu.

Veliko bolnikov prihaja k nam tudi z Onkološkega inštituta Ljubljana (OI) zaradi odstranitve elastomernih črpalk, preko katerih jim je bila na OI aplicirana terapija. Na našem oddelku tudi sami veliko uporabljamo dostop preko venske valvule. Naše sestre imajo s tem veliko izkušenj, ki jih prenašajo na kolegice iz drugih ustanov. Zelo pozitivno je bila sprejeta izvedena delavnica rokovanja z atravmatsko iglo, ki je bila maja letos predstavljena v sklopu Kirurške sekcije medicinskih sester v Zrečah.

Pust na oddelku za onkologijo.

Ob takšnem tempu in vsakodnevnih obremenitvah je nujno potrebno ohraniti dobro voljo, zato smo na letošnji pust dovolili, da so naše oddelčne karte premešali bolniki sami. Na ta dan je vsak bolnik in zaposleni lahko imel štiri ase, petega pa je v čevelj skrill!

Zaposleni na oddelku za onkologijo.

Zgradba oddelka za onkologijo.

Na dan žena so bolnice prejele ročno narejene nageljne, ki so jih doma izdelale naše diplomirane medicinske sestre. Na ta način smo želeli pokazati naše spoštovanje in podporo pri bitki s to zahrbtno boleznijo.

V samo pol leta samostojnega obstoja novega Oddelka za onkologijo se je zgodilo in naredilo veliko. Glede na odziv naših bolnikov smo dobro položili temelje in začrtali pravo pot. Po njej bomo lahko hodili le, če se bomo vsak dan zavedali svojega strokovnega poslanstva, pomena medsebojnega sodelovanja tako znotraj našega tima, kot s timi drugih oddelkov UKC Maribor ter ne nazadnje osnovne človeške topline do vseh okoli nas.

Vabimo vas, da nas obiščete. Z veseljem vas popeljemo po naših prostorih in pokažemo način našega dela.

Urgentna stanja v forenzični psihiatriji

Avtor: Kristijan Jejčič

Foto: R. G.

Uvodni pozdrav Mirana Pustoslemška.

Mariborski psihiatrični oddelek je 18. marca letos gostil simpozij z mednarodno udeležbo na temo urgentnih stanj v forenzični psihiatriji. Ob širitvi kapacitet naše Enote za forenzično psihiatrijo, ki deluje za območje celotne države, je organizacijski odbor pod vodstvom predstojnika Enote za forenzično psihiatrijo asist. mag. Mirana Pustoslemška pripravil strokovno podkovan in z različnimi vidiki obogateno srečanje, ki so se ga udeležili številni profili slušateljev iz vse Slovenije in do zadnjega napolnili osrednjo predavalnico našega univerzitetnega kliničnega centra.

Cikel predavanj se je začel z za našo državo in področje forenzične psihiatrije zelo pomembno temo, in sicer s Forenzično-psihiatričnimi vidiki samomora, o čemer je razpravljala prof. dr. Borut Škodlar. Ob težki temi – tako s pravnega, strokovnega kot človeškega vidika – se je razvila burna razprava. Z njo smo nadaljevali tudi, ko je doc. dr. Andrej Kastelic predstavil urgentna stanja, ki smo jim lahko pričala pri uživalcih prepovedanih drog v zaporih. Na slednje se je s praktičnimi primeri navezal pravosodni policist Štefan Strelac, ki je z domišljijo, ki jo premorejo zaprte osebe pri uživanju prepovedanih drog, občinstvo na trenutke pustil brez besed. Njega je smiselno dopolnil psiholog Aleksander Kotnik, ki je spregovoril o preventivni dejavnosti na tem področju, s čimer je spodbudil razpravo zlasti med penološkimi delom publike. Dileme med kaznijo in zdravljenjem je dodatno vzbudil zdravnik Bojan Belec, ki se ukvarja z motnjo pozornosti pri zaporniški populaciji ter tako

nudi vsaj delu le-te možnost boljšega vključevanja v vsakodnevno življenje.

V drugem delu simpozija smo z navdušenjem pričakali predstojnika oddelka za forenzično psihiatrijo berlinske klinike Charite prof. dr. Norberta Konrada, ki je kot predsedujoči Svetovne psihiatrične zveze za to področje spregovoril o trendih in sodobnih načelih v psihiatrični obravnavi zaprtih oseb. Posebej smo bili ponosni, ko je profesor Konrad kasneje obiskal našo forenzično enoto in podal precej spodbudnih besed timu, ki tam dela. Tudi članica forenzičnega tima, psihologinja asist. mag. Anica Prosnik Domjan, je pripravila prispevek za srečanje, v katerem se je dotaknila izzivov psihoterapije pri skupini bolnikov, ki so v zaporih, kjer klasična psihiatrična paradigma pogosto trči ob svoje omejitve.

Srečanje se je zaključilo s predavanjem vodje Enote za forenzično psihiatrije, ki je predstavil vsakodnevne težave in izzive, s katerimi se srečujemo zaradi obporodnih krčev naše enote in občasnih slabše premišljenih sozvočij kazenske in zdravstvene zakonodaje. Vsekakor lahko zaključimo, da je ta simpozij ustvaril prostor za diskusijo med deležniki in odprto pot za nadaljnji strokovni razvoj forenzične psihiatrije kot samobitne stroke.

Med številnimi predavanji, različnimi željami predavateljev in pričakovanji občinstva sta uspešno krmarila soorganizatorja Katari- na Čeranić Ninic in Martin Gselman. Skupaj s Simonom Rajhom so poskrbeli, da je bilo srečanje vrhunsko izpeljano in bo ob dobri obiskanosti zagotovo organizirano tudi v prihodnje.

Udeleženci.

Norbert Konrad med predavanjem.

Za večjo varnost v nosečnosti

Avtorji: Sarah Dobnik, Faris Mujezinović, Darija Strah, Iztok Takač
Foto: Arhiv UKC Maribor

Na Medicinski fakulteti Maribor je sredi marca potekalo mednarodno strokovno srečanje Vloga cfDNA testiranja v prenatalni diagnostiki v organizaciji UKC Maribor, Klinike za ginekologijo in perinatologijo, Medicinske fakultete in Zdravniškega društva Maribor. Celotno srečanje je temeljilo na neinvazivni prenatalni diagnostiki (NIPD, ang. non-invasive prenatal diagnosis) fetalnih aneuploidij na podlagi prostocelične plodove DNK (cell-free DNA – cfDNA), pridobljene iz vzorca venske krvi nosečnice.

Vsaka nosečnica želi vedeti, ali se njen plod pravilno razvija ali ima genetsko bolezen. Ultrazvočna preiskava v zgodnji nosečnosti omogoča oceno tveganja za morebitno genetsko bolezen, dokončni odgovor pa nosečnica dobi z invazivno preiskavo, ko za potrebe laboratorijske analize z iglo skozi trebušno steno in maternico pridobimo vzorec plodovnice ali posteljice (t. i. amniocenteza ali biopsija horionskih resic). Preiskava je invazivna, v enem odstotku lahko pride celo do splava, tudi pri povsem zdravem plodu.

V svetu so v zadnjih letih razvili neinvazivno preiskavo, pri kateri iz materine krvi pridobijo genetski material ploda (plodov DNA) in s tem bistveno zmanjšajo potrebo po invazivnih postopkih. Metoda postaja čedalje bolj zanesljiva, z njo pa je moč

določiti vse več genetskih bolezni. Vendar je ta metoda, ki je za nosečnice in plod manj obremenjujoča in nenevarna, sedaj plačljiva, z vključitvijo v obstoječi sistem predporodnega varstva pa bi jo omogočili čim večjemu številu nosečnic v sklopu zdravstvenega zavarovanja.

Prvo srečanje na to temo

Kakšne so slovenske in tuje izkušnje s to diagnostično preiskavo (prostocelično plodovo DNA v materini krvi), je bilo govora na prvem srečanju na to temo, ki je potekalo na Medicinski fakulteti. V prvem sklopu predavanj smo se seznanili z osnovami nastanka aneuploidij, mozaicizmom in uvedbo cfDNA testiranja v klinično prakso v Sloveniji; v drugem smo si ogledali primere lažno pozitivnih rezultatov cfDNA testiranja, pomen svetovanja nosečnicam pred odločitvijo za testiranje in možnosti za umestitev cfDNA v skupino presejalnih testov; v tretjem sklopu so nam predavatelji iz tujine predstavili izkušnje iz njihovih držav, v zadnjem pa smo slišali predavanja o etičnih vprašanjih in dilemah pri prenatalnih testih.

Po uvodnih pozdravih red. prof. dr. Iztoka Takača in doc. dr. Farisa Mujezinovića je prvi sklop predavanj otvorila red. prof.

Polna predavalnica.

dr. Ksenija Geršak s predavanjem o mehanizmi nastanka aneuploidij med oogenezo. Nadaljevala je red. prof. dr. Nadja Kokalj Vokač s predavanjem o pravem mozaicizmu placente. Janez Bernik nam je razširil pogled na področje cfDNA testiranja. Sledili sta predavanji o uvedbi cfDNA testiranja v klinično prakso na nivoju zasebnih ambulant v Sloveniji prim. Darije Strah in na nivoju javnih zavodov doc. dr. Farisa Mujezinovića. V drugem sklopu so sledila tri predavanja s prikazi primera o lažno pozitivnih rezultatih cfDNA testiranja: primer lažno pozitivnega rezultata za trisomijo 18 je predstavila prim. Darija Strah, za Turnerjev sindrom mag. Uršula Reš Muravec in za trisomijo 13 Veronika Anzeljc. Kakšen je pomen cfDNA testiranja pri nosečnicah po OBMP, je predstavila mag. Uršula Reš Muravec, pomen svetovanja nosečnici pred cfDNA testiranjem pa doc. dr. Faris Mujezinović. Na vprašanje, ali ima ultrazvok v dobi presejanja še svoje mesto, je poskušala odgovoriti doc. dr. Nataša Tul Mandić. Asist. dr. Tanja Premru Sršen pa je predstavila predlog umestitve cfDNA v skupino presejalnih testov za predporodno odkrivanje plodov z Downovim sindromom.

V tretjem sklopu sta izkušnje z uvedbo cfDNA testiranja v klinično prakso na Hrvaškem in v Avstriji predstavila red. prof. dr. sc. Ratko Matijević iz Zagreba in asist. prof. dr. Phlipp Klaritsch iz Gradca. Kako na izračun tveganja za Downov sindrom vpliva kakovost merjenja nuhalne svetline, pa je razložil izr. prof. dr. Gregor Geršak.

V zaključnem sklopu smo se s predavanjem asist. Maje Lampelj

Predsednik in podpredsednica strokovnega srečanja Faris Mujezinović in Darija Strah.

dotaknili še etičnih vprašanj pri prenatalnih testih, asist. Lucija Kuder pa je osvetlila vlogo etične komisije pri prekinitvi nosečnosti po pozitivnih rezultatih neinvazivnih in invazivnih testov. Kateri so dodatni markerji pri pregledu ploda v času merjenja nuhalne svetline in kakšna je njihova vloga, nam je v zadnjem predavanju povedal Ivan Žebeljan.

Burna razprava je po koncu predavanj segrela ozračje v avditoriju Medicinske fakultete Univerze v Mariboru. Strokovno srečanje je bilo zelo uspešno z vidika udeležbe, organizacije in tudi dejstva, da je prva strokovna delavnica na to zelo pomembno temo sedanosti in prihodnosti temeljila na izjemno kakovostnih predavanjih slovenskih in tujih strokovnjakov.

Srebrni jubilej srečanj Medicina in pravo

Avtorica: Elvira Žibrat

Foto: Arhiv Univerze v Mariboru

V prostorih rektorata Univerze v Mariboru (UM) se je v drugi polovici marca odvilo že 25. srečanje zdravnikov in pravnikov Medicina in pravo. Organizatorji – Medicinska fakulteta in Pravna fakulteta UM ter Zdravniško društvo in Pravniško društvo Maribor – so aktualno srečanje posvetili ne le pravu in medicini, temveč tudi družbi ter ga podnaslovili Razmerje med pacientom in zdravnikom. Na njem so poleg domačih predavali še ugledni tuji strokovnjaki.

V uvodnem nagovoru je rektor UM prof. dr. Igor Tičar izpostavil dolgoletno tradicijo srečanj Medicina in pravo ter spomnil, da so organizatorji zanje že prejeli Listino Mestne občine Maribor. Udeležence tokratnega srečanja je nagovorila tudi ministrica za zdravje Milojka Kolar Celarc, ki se je pohvalno izrazila o odločitvi organizatorjev, da k sodelovanju povabijo domače in tuje strokovnjake. Pregled četrto stoletja srečanj Medicina in pravo sta pripravili prof. dr. Vesna Rijavec in prim. Jelka Reberšek Gorišek; omenjeni ob izr. prof. dr. Vojku Flisu in mag. Viktorju Planinščcu tvorita četverico, ki je pred petindvajsetimi leti zasnovala prvo srečanje in še vedno predstavlja spiritus agens vsakoletnega tradicionalnega druženja

zdravnikov in pravnikov.

Kolikšno je danes zaupanje v zdravstveni sistem, je razpravjal in izmeril Brane Dobnikar z Zdravniške zbornice Slovenije; kot je ugotovil, je zaupanje v zdravstveni sistem in zdravnike še vedno veliko, so se pa pričakovanja izjemno spremenila in terjajo poglobljen razmislek o drugačnih pristopih k bolnikom in svojcem.

Glede na to, da so ugotovitve preteklih srečanj odsevale v številnih družbeno pomembnih institucijah in spremembah predpisov, je bilo zanimivo prisluhniti prof. dr. Tomažu Kerestešu, ki je že samo z nizanem ogromne količine predpisov znotraj Evropske unije odprl niz vprašanj in pozval k nadaljnjemu razmisleku. Več tisoč zakonskih in več deset tisoč podzakonskih aktov pomembno vpliva na oblikovanje pravnega reda tudi v naši državi, je opozoril.

Urednik lokalnega časnika z dolgoletno tradicijo in donedavni predsednik Društva novinarjev Slovenije Mitja Stepišnik se je dotaknil medijske odmevnosti dogodkov v zdravstvu in zbrane podrobno podučil, kaj novinarji kot predstavniki javnosti pričakujejo od zdravstvenih institucij. Vsekakor velja splošno načelo, da je in-

formacijska blokada dvorezen meč, ki nikomur ne koristi. Da so v zadnjem času realnost tudi t. i. žvižgači, je dejstvo, ki se ga je treba zavedati, zato je toliko pomembnejša ugotovitev, da je temeljni interes javnosti in profesionalnih novinarjev pridobiti verodostojne informacije od verodostojnih in odgovornih oseb.

Ob begunski krizi zdravstvo ni zatajilo

Varuhinja človekovih pravic Vlasta Nussdorfer, dr. Alenka Kraigher in Janja Hojnik so v luči zdravstvene in pravne ureditve osvetlile različna vprašanja, ki se porajajo ob t. i. begunski krizi in preprečevanju hujših zdravstvenih zapletov, zlasti na področju nalezljivih bolezni. Varuhinja je vendarle ocenila, da v primeru begunske krize zdravstvo ni zatajilo. Bo pa treba glede na dosedanje izkušnje v prihodnje izoblikovati globalen in usklajen sistem zdravstvene oskrbe in izmenjave informacij ob upoštevanju tako kulturoloških kot jezikovnih ovir.

Izr. prof. dr. Vojko Flis je s svojim predavanjem odprl temo odgovornosti zdravnika posameznika v timu, tožilec Zdravniške zbornice Slovenije in predavatelj na področju sodne medicine prof. dr. Jože Balažič pa je spregovoril o enem najtežjih ukrepov cehovske organizacije, to je odvzemu zdravniške licence. Prof. dr. Grega Strban z ljubljanske pravne fakultete je analiziral postopke nadzora nad zdravniškim delom, ki ga pomembno opredeljujeta najmanj dva pola – strokovni nadzor in pravna regulativa. Vse skupaj dodatno zaplete še »nadzor« čedalje bolj ozaveščene javnosti, v prvi vrsti bolnikov in njihovih svojcev.

V svetu dodobra uveljavljen sistem odškodninske odgovornosti

zdravnika je pri nas bolj kot ne v povojih – o novih dognanjih je predavala izr. prof. dr. Nataša Samec Berghaus z mariborske pravne fakultete. Prof. dr. Damjan Korošec pa je v svojem predavanju o kazenskoprvnih dilemah pri odtegnitvi intenzivnega zdravljenja posegel v eno najaktualnejših tem, ki bodo deležne še veliko poglobljenih razprav.

S prof. dr. Alojzom Ihanom s Katedre za mikrobiologijo in imunologijo MF Ljubljana so prisotni razpravljali o pojasnilni dolžnosti. Po več letih, ko se je pojasnilna dolžnost izoblikovala prav na srečanjih Medicina in pravo, je bil čas za razmislek o realnosti partnerskega odnosa med zdravnikom in pacientom. Prof. dr. Matjaž Zwitter z MF Maribor je temo še dodatno osvetlil s komunikacijo s kroničnim bolnikom, ki zahteva drugačen pristop: »Strokovno informacijo lahko dobiš v knjigi ali na internetu, človeškega nasveta nikoli,« je zapisal v zborniku.

Drugi dan simpozija so s svojimi prispevki obarvali tuji gostje, beseda je tekla zlasti o mediaciji, ki si pri nas šele utira pot, v Veliki Britaniji, od koder je bil predavatelj David Richbell, pa jo skorajda idealizirajo. Prof. dr. Krešimir Pavelič, zvest sopotnik srečanj, je tokrat govoril o odnosu med bolnikom in zdravnikom. Udeleženci so prisluhnili nekaterim primerjavam pravne ureditve tega odnosa v drugih državah, pa tudi novim vidikom razumevanja komunikacije.

Tudi letošnje odmevno večdisciplinarno srečanje Medicina in pravo je tako odprlo številne dileme; nekaj izstopajočih predavanj je zbranih v zborniku, ob srečanju pa je izšla še revija mariborske pravne fakultete Medicine, Law & Society z nekaterimi najodmevnejšimi prispevki.

Tradicionalno srečanje Medicina in pravo je tudi letos poželo precej zanimanja.

Srečanje Iz prakse za prakso posvetili sladkorni bolezni

Avtorja: Elvira Žibrat, Miha Rubin

Foto: Rebeka Gerlič

Radovan Hojs ob otvoritvi srečanja.

Tradicionalno že 27. srečanje internistov in družinskih zdravnikov Iz prakse za prakso, ki je v drugi polovici maja potekalo v avditoriju Medicinske fakultete Univerze v Mariboru, so organizatorji letos tematsko posvetili predvsem sladkorni bolezni. Predavatelji so tako pripravili pregled vrste novosti v obravnavi te hude in zahrbtnne bolezni, ki velja za največjo epidemijo sodobnega časa.

Organizatorji srečanja Iz prakse za prakso (UKC Maribor, Klinika za interno medicino, MF Maribor, tukajšnje Zdravniško društvo in Združenje internistov) so ob sladkorni bolezni letos v program uvrstili še nove smernice temeljnih postopkov oživljanja. »Ugotovili smo, da je na obeh področjih precej novosti, s katerimi se ne srečujemo le internisti, temveč tudi zdravniki ostalih medicinskih vej in številni strokovnjaki z drugih področij. Poudariti je treba pomembno vlogo družinskega zdravnika, da pravočasno in pravilno prepozna prve znake bolezni in bolnika pošlje na ustrezne preiskave h kliniku,« je izpostavil prof. dr. Radovan Hojs, predsednik organizacijskega odbora srečanja in urednik zbornika predavanj, ki so ga izdali ob tej priložnosti. Sladkorna bolezen, ki ne izbira ne starosti ne spola, je bolezen s številnimi pojavnimi oblikami in zapleti, velikokrat pa ostaja neodkrita, dokler ne povzroči že dokajšnje škode, je opozoril prof. dr. Hojs: »Kljub nizu novosti na področju odkrivanja in zdravljenja še vedno velja, da je pri sladkorni bolezni, s katero se po nekaterih podatkih bori več kot osem odstotkov svetovnega prebivalstva, najpomembnejše zgodnje odkrivanje in

zdravljenje. Samo to namreč upočasni potek bolezni in pojav zapletov. Pri tem smo dolžni bolnike seznanjati in opozarjati na zdrav življenjski slog, s primerno in uravnoteženo prehrano ter redno in starosti primerno telesno aktivnostjo.«

Kot je v svojem prispevku razložil prim. Miro Čokolič, je pod pojmom sladkorna bolezen zajetih več presnovnih bolezni, vsem pa je skupna hiperglikemija, ki nastane zaradi pomanjkljivega izločanja inzulina, njegovega pomanjkljivega delovanja ali učinkovanja obeh omenjenih dejavnikov. Kronična hiperglikemija povzroča okvare ali celo odpoved delovanja različnih organov, predvsem oči, ledvic, živcev, srca, velikih žil itd.

Prim. Čokolič je v svojem prispevku izpostavil tudi poročilo Mednarodne federacije za sladkorno bolezen iz leta 2014, v katerem ocenjujejo, da ima v svetu sladkorno bolezen kar 387 milijonov ljudi, od tega jih skoraj polovica za bolezen ne ve. Prav tako terja poglobljen razmislek in ustrezno ukrepanje dejstvo, da je polovica diabetikov, ki umrejo, mlajših od 60 let. Zaskrbljujoč pa je tudi podatek, da se povečuje število otrok s sladkorno boleznijo.

Poenotenje klasifikacije

Predvsem za statistične namene je ena od najpomembnejših sprememb v zadnjem času poenotenje Mednarodne klasifikacije bolezni in sorodnih zdravstvenih problemov. To je zelo pomembno tudi zato, ker se je v sodobnem času uveljavila z dokazi podprta medicina, ki pa mora ponuditi podatke, zbrane po poenotenih merilih. Zbornik predavanj prinaša tudi natančna navodila za uporabo nove klasifikacije MKB-10-AM, saj se v vsakdanji praksi pogosto uporablja napačno ali nelogično šifriranje.

Na tokratnem srečanju Iz prakse za prakso je bilo govora tudi o novejših zdravilih za zdravljenje sladkorne bolezni, zlasti o mehanizmih delovanja, indikacijah in kontraindikacijah ter prvih kliničnih izkušnjah. Največja novost na področju zdravljenja z inzulinom je nov ultra dolgo delujoči inzulinski analog; ta je zelo podoben humanemu inzulinu, se postopno sprošča in je za bolnika manj obremenjujoč.

Blizu 200 udeležencev 27. družjenja internistov, družinskih zdravnikov, nevrologov, oftalmologov, nutricionistov in drugih strokovnjakov se je tako seznanilo z veliko novostmi na področju obravnave sladkornih bolnikov. Kot letošnjo novost velja omeniti tudi sodelovanje predavateljev iz Ruske federacije, od koder je prišel prof. dr. Valentin A. Kokorin. Že v uvodu dvo-

dnevnega srečanja iz prakse za prasko pa so pozornost vzbudili tudi študenti mariborske Medicinske fakultete, ki so predstavili raziskovalni nalogi, nagrajeni s srebrno in bronasto Dekanovo nagrado.

»Vedno znova ugotavljamo, da so takšna srečanja ena najboljših idej, saj pozitivno vplivajo na kakovost zdravstvene oskrbe prebivalstva tudi v ekonomsko in družbeno nič kaj prijaznih časih. Veseli smo tudi odziva študentov, ki sicer v sklopu tekmovanja za Dekanovo nagrado raziskujejo nekatera področja, njihovi rezultati pa so tudi nam v pomoč. Vsekakor si bomo še naprej prizadevali, da bodo naša večdisciplinarna srečanja še bogatejša in še bolj usmerjena k celostni obravnavi bolnika,« je napovedal prof. dr. Radovan Hojs, predstojnik Klinike za interno medicino UKC Maribor in prodekan MF UM.

Učna delavnica o kontrastno ojačanem ultrazvoku (CEUS) jeter

Avtor: Mirjana Brvar

Foto: arhiv Radiološkega oddelka

Na radiološkem oddelku UKC Maribor je 5. in 6. aprila potekalo izobraževanje o ultrazvoku z izboljšanim kontrastom (CEUS – Contrast Enhanced Ultrasound) jeter.

Gre za metodo, ki postavlja ultrazvočno preiskavo med invazivne tehnike, saj uporaba intravensko apliciranega kontrastnega sredstva omogoča prikaz prekrvljenosti organov in patoloških sprememb *in vivo*.

Glede na to, da lahko ultrazvočno kontrastno sredstvo uporabimo v slikovni diagnostiki tudi pri bolnikih z ledvično ali jetrno odpovedjo in ne povzroča alergijskih reakcij, le-to predstavlja veliko pridobitev v diagnostiki z ultrazvokom.

Doslej smo metodo več kot desetletje izvajali v UKC Maribor in KC Ljubljana. Radiologi in zdravstvena zavarovalnica si prizadevamo, da bi bila ta diagnostična metoda na voljo tudi v ostalih zdravstvenih ustanovah, kjer izvajajo diagnostični ultrazvok.

Zato smo na izobraževanje poleg radiologov povabili tudi gastroenterologe. Udeleženci delavnice so bili zdravniki iz Maribora, Ljubljane in s Ptuja, iz tujine pa so prišli kolegi iz Zagreba in Beograda. Izobraževanje smo teoretično in praktično izvedli specialisti in specializanti radiološkega oddelka. S strani vseh udeležencev je bilo ocenjeno kot zelo uspešno, zato ponovitev učne delavnice načrtujemo predvidoma jeseni.

Svetovni dan ledvic 2016 s sloganom Od otroštva naprej na svoje ledvice glej!

Avtor: Sebastjan Bevc

Foto: T. Š. M.

Letošnji svetovni dan ledvic smo doma in po svetu pospremili s sporočilom Od otroštva naprej na svoje ledvice glej.

Kot že leta poprej smo tudi letos na drugi četrtek v mesecu marcu ponovno izpostavili pomen zgodnjega odkrivanja in preprečevanja kronične ledvične bolezni (KLB). Pozornost je bila letos namenjena zgodnjemu osveščanju že v otroški dobi in pomenu preventive za zdravje ledvic.

Med otroki se KLB precej bolj redko pojavlja kot pri odraslih in vzroki za njen nastanek se razlikujejo od tistih pri odraslih. Posledično se obravnava otrok s KLB (predvsem tistih najmlajših) razlikuje od obravnave odraslih bolnikov. Kljub temu lahko tudi pri otrocih v glavnem upoštevamo splošno uveljavljena in že navedena priporočila za zgodnje prepoznavanje in zdravljenje dejavnikov tveganja za razvoj KLB. Med najpogostejše vzroke KLB pri otrocih, starih do 5 let, štejemo prirojene ali dedne bolezni ledvic (npr. obstruktivna uropatija, refluksna nefropatijo, hipoplastična ali displastična ledvica). Pri starejših otrocih in mladostnikih pa so vzroki za KLB že lahko enaki kot pri odraslih (npr. fokalno segmentna glomeruloskleroza, glomerulonefritis z minimalnimi glomerulnimi spremembami, policistična ledvična bolezen). Zavedati se moramo, da so tudi pri otrocih poleg primarnega obolenja ledvic lahko prisotna še druga bolezenska stanja, ki vplivajo na nastanek in razvoj KLB. V primeru hitrega napredovanja KLB v končno ledvično odpoved so, kot pri odraslih, na voljo tri oblike nadomestnega zdravljenja, in sicer trebušna (peritonealna) dializa, hemodializa in transplantacija ledvice. Pri otrocih s KLB igrajo pomembno vlogo tudi starši, ki jim je namenjena poglobljena edukacija o sami bolezni, načinih zdravljenja in možnih prič-

kovanih zapletih.

Aktivnostim ob svetovnem dnevu ledvic v Sloveniji, ki sta jih pripravila Zveza društev ledvičnih bolnikov Slovenije in nefrologi pod okriljem Slovenskega nefrološkega društva, smo se pridružili tudi v Univerzitetnem kliničnem centru (UKC) Maribor. Namen aktivnosti je bilo ozaveščati ljudi o zdravju ledvic in pomenu preprečevanja in zgodnjega odkrivanja KLB ter učinkovitega zdravljenja sladkorne bolezni in povišanega krvnega tlaka.

Prostovoljca društev ledvičnih bolnikov Petra Vrbovšek, Rado Turk in medicinske sestre Klinike za interno medicino Zvonka Vujanovič, Julija Javornik, Tina Škrinjar, Jasna Tropenauer, Natalija Prašnički ter Jožica Tomažič so v UKC Maribor pripravili zdravstveno-vzgojno točko v avli Klinike za interno medicino in Klinike za kirurgijo ter sodelovali pri pripravi in delu na zdravstveno-vzgojni točki društva ledvičnih bolnikov »Lilija« v nakupovalnem centru Planet Tuš. V pomoč pri izvedbi dela na zdravstveno-vzgojnih točkah so jim bili tudi študenti Fakultete za zdravstvene vede Sara Polenšek, Tajda Garmut, Špela Wussar in Adrijana Rožič.

Na omenjenih mestih so delili informativna gradiva, obiskovalci so lahko tudi ocenili tveganje za razvoj KLB, izmerili so jim sladkor v krvi in krvni tlak. Kot že vsa leta doslej so pobudniki akcije v laboratoriju UKC Maribor in ob podpori farmacevtske družbe Roche obiskovalcem tudi letos omogočili brezplačni prostovoljni test ugotavljanja prisotnosti beljakovin v seču – proteinurijo, ki je lahko prvi in zgodnji pokazatelj KLB. Poleg že omenjenih so se letos aktivnostim ob dnevu ledvic prvič

Zdravstveno - vzgojna točka v UKC Maribor.

pridružili tudi študenti Medicinske fakultete Maribor. Študenti medicine, prostovoljci projekta GourMED, so tako z vprašanji spodbujali kolege k ovrednotenju lastnih dejavnikov tveganja za razvoj KLB in jim merili krvni tlak. Vseh 50 anketiranih študentov medicine je oddalo seč za testiranje prisotnosti proteinurije.

10. marca je bilo na vseh zdravstveno-vzgojnih točkah od 8. do 14. ure izmerjenih več kot 200 krvnih tlakov, več kot 130 krvnih sladkorjev in hemoglobinov ter oddanih 187 vzorcev seča v laboratorij UKC Maribor, kjer sta Petra Romih in Matjaž Flašker opravila teste ugotavljanja prisotnosti beljakovin v seču.

Rezultati testa proteinurije so bili posredovani predstojniku Oddelka za nefrologijo, ki je ob pomoči zdravstvene administratorke Simone Šori udeležence, pri katerih je bilo ugotovljeno prekomerno izločanje beljakovin s sečem, o tem pisno obvestil in jim priporočil obisk pri svojem izbranem zdravniku. Analiza rezultatov testa proteinurije je pokazala relativno nizko pojavnost proteinurije v vzorcu (5/187; 6 %). Vzorec seča je oddalo 139 odraslih žensk in 48 odraslih moških. Pri dveh udeležencih je bila proteinurija v seču semikvantitativno ocenjena kot 1+, pri dveh 2+, pri enem moškem, starem 53 let, pa je bila proteinurija semikvantitativno ocenjena s 4+. Pri študentih medicine proteinurije nismo ugotovili.

Udeležence zdravstveno-vzgojnih točk smo spodbujali k reševanju kviza o poznavanju delovanja ledvic in bolezni ledvic ter izpolnjevanju vprašalnika o povečanem tveganju za razvoj KLB. Na voljo so bile tudi zloženke o KLB in srčno-žilnih obole-

Informativno gradivo.

njih. Na zdravstveno-vzgojnih točkah so obiskovalce spomnili tudi na pomembnost zdrave prehrane, zadostnega pitja tekočin, telesne aktivnosti, opustitve kajenja, pravilnega jemanja predpisanih zdravil in pomen preventivnih pregledov.

Z izvajanjem zdravstveno-vzgojnih aktivnosti ob svetovnem dnevu ledvic in pozitivnem odzivu tako udeležencev kot sodelujočega osebja je bil izpolnjen cilj seznanjanja o bolezni ledvic, osveščanja o pomembnosti preventivnih dejavnosti in nujnosti ukrepov za preprečevanje nastanka ali napredovanja ledvične bolezni.

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v rehabilitaciji in zdraviliški dejavnosti

Avtor: Irena Plaznik

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v rehabilitaciji in zdraviliški dejavnosti ter Sekcija medicinskih sester v enterostomalni terapiji, ki delujeta pod Zbornico – Zvezs podpora in sodelovanjem z Združenjem urologov Slovenije, sta organizirali izobraževanje za pridobitev specialnega znanja s področja zdravstvene nege pacienta z motnjami v uriniranju.

Teoretični del izobraževanja smo organizirali v hotelu Bau v Mariboru od 4. do 6. aprila 2016.

Vsebine iz praktičnega dela izobraževanja bodo predstavljene 9. in 10. junija 2016 v prostorih velike predavalnice UKC Maribor.

Izobraževanje je zajemalo 100 ur; od tega 50 ur teoretičnih vsebin ter 50 ur praktičnega usposabljanja.

V UKC Maribor je praktični del izobraževanja potekal na Oddelku za urologijo, v urološki ambulanti, ambulanti za urodinamiko in v telovadnici Inštituta za fizikalno in rehabilitacijsko medicino, kjer je Božena Primožič izvajala delavnico Fizioterapevska obravnava pacienta z urinsko inkontinenco (izvedba vaj za medenično dno).

Izobraževanja se je udeležilo pet diplomiranih medicinskih sester z Oddelka za urologijo.

Ultrazvočna pediatrična delavnica s prof. Riccabono

Avtor: Nataša Marčun Varda

Foto: R. G.

Michael Riccabono.

Klinika za pediatrijo je v sodelovanju z Oddelkom za radiologijo letos ponovno organizirala Ultrazvočno pediatrično delavnico s prof. Riccabono. Lahko rečemo, da je UZ pediatrična delavnica postala tradicionalna, saj jo v zadnjih letih organiziramo vsako leto v okviru Srečanja pediatrov in medicinskih sester v pediatriji. Časovno večinoma sovпада s samim srečanjem, ne pa vedno. Tudi letos je bila organizirana dva tedna kasneje, in sicer 23. aprila 2016. Gre za enodnevno teoretično in praktično delavnico, ki jo vodi svetovno priznani pediatrični radiolog, ki

je poleg tega tudi specialist pediater. Vsekakor je to za njegovo podajanje znanja pomemben podatek, saj znanje podaja tudi s kliničnega vidika. Udeležba na delavnici je omejena na 20 udeležencev, zanimanje za sodelovanje je večinoma večje.

Letos je bila delavnica posvečena Uporabi ultrazvoka v različnih pediatričnih urgentnih stanjih. Dopoldne je potekal teoretični del, ki ga je prof. Riccabono podkrepil s številnimi praktičnimi primeri in bogato slikovno dokumentacijo. Po uvodnem delu o osnovah uporabe ultrazvoka v primeru urgentnih stanj je sledilo predavanje o ultrazvočni urgentni diagnostiki s področja trebušnih organov. Naslednji sklop je bil namenjen ultrazvoku možganov, nadaljevali pa smo s pljučno patologijo. Sledila je urgentna diagnostika urogenitalnega področja in na koncu še posamezni primeri drugih organskih sistemov. Že v tem delu je ob posameznih kliničnih primerih potekala živahna diskusija, ki se je nadaljevala ob izvedbi praktične delavnice, ki je potekala v popoldanskem delu srečanja. Delali smo v majhnih skupinah na štirih ultrazvočnih aparatih, tako da so imeli udeleženci možnost praktičnega treninga ob vodenju in nasvetih prof. Riccabone in naših »tutorjev«. Pregledali smo veliko število pediatričnih bolnikov z različno patologijo. Kot vsako leto smo prof. Riccabono prosili tudi za konzultacijo diagnostično še nezaključenih kliničnih primerov, pri katerih nam je bil tudi letos v veliko pomoč. To možnost večkrat izkoristimo tudi med letom. Proti koncu srečanja je sledilo preverjanje pridobljenega znanja udeležencev v obliki kviza in posameznih kliničnih primerov.

Tudi letos smo se vsi, ki se redno udeležujemo delavnice, naučili veliko novega, kar bomo s pridom uporabljali pri svojem praktičnem delu z bolniki. Brez izjeme smo bili mnenja, da se naslednje leto ponovno srečamo in nadgradimo naše praktično znanje. Na koncu bi se rada zahvalila mladi ekipi Oddelka za radiologijo za pomoč pri izvedbi praktičnega dela srečanja.

Udeleženci UZ delavnice.

Tradicionalno strokovno srečanje ginekologov in porodničarjev štajerske in pomurske regije

*Avtorja: Tanja Tašner, Iztok Takač
Foto: R. G.*

Tudi letos je Klinika za ginekologijo in perinatologijo UKC Maribor v sodelovanju z vodstvom Term Dobrna pripravila – tokrat že četrto – strokovno srečanje ginekologov in porodničarjev štajerske ter pomurske regije. Srečanje je potekalo v petek, 6. maja 2016, v majhni vasi v osrčju narave – Dobrni. Srečanje ni bilo namenjeno le zdravnikom specialistom ginekologije in porodništva ter specializantom omenjene stroke, pač pa tudi medicinskim sestram, babicam in zdravstvenim administratorjem s področja zdravstvenega varstva ginekoloških bolnic. Srečanja se je poleg omenjenih udeležilo tudi več zdravnikov drugih specialnosti in pripravnikov.

Pozdravnim besedam red. prof. dr. Iztoka Takača in red. prof. dr. Aleša Semeje so sledila predavanja. Prvo predavanje je pripravil dr. Drago K. Ocvirk, teolog, publicist in zaslužni profesor na ljubljanski Teološki fakulteti. Šlo je za potopisno predavanje z naslovom V navzkrižnih svetovih: Salomonovi otoki – Slovenija, v katerem nam je na slikovit način predstavil njihovo kulturo in običaje. Popeljal nas je skozi zgodovino Salamoncev vse od ljudožerstva pa do današnjih dni; vključil je tudi Almo Karlin, prvo Slovenko na Salamonovih otokih, ki se je tam že v začetku 20. stoletja zavzemala za šolanje in družbeni položaj žensk. Od lahkotnejšega predavanja smo

nato prešli na bolj resne teme; predavanje Zdravila v paliativni oskrbi je pripravila Nadja Lubajnšek. Nazorno je predstavila najpogostejše simptome, ki se pojavljajo pri bolnicah v paliativni oskrbi, najpogostejša zdravila, ki jih uporabljamo pri zdravljenju teh bolnic ter rezultate analize paliativne oskrbe bolnic v zadnjem tednu življenja na Oddelku za ginekološko onkologijo in onkologijo dojke UKC Maribor. Sledilo je predavanje z naslovom Obvladovanje higienskih razmer na bazenskih kopalniščih za varovanje zdravja, ki ga je v imenu Vesne Fluher predstavila Darinka Reisman. Poučila nas je o mikrobiološki in kemijski onesnaženosti kopalne vode v Termah 3000 ter prikazala rezultate ankete o osveščenosti kopalcev o higieni na kopalnišču. Kot zadnja nam je predavala babica Tanja Borko na temo Čustva in stiske neplodnih parov ter večja potreba po svetovanju. Na primeru neplodnega para nam je podrobno orisala duševne stiske, s katerimi se omenjeni pari soočajo ter poudarila pomembnost upoštevanja čustvenega in ne le telesnega vidika pri zdravljenju neplodnosti.

Predavanjem je sledila razprava z vprašanji, nato pa smo se prepustili sproščenemu druženju. Tako se je že četrto srečanje odvijalo v lepem ambientu Term Dobrna, ob katerem je bil izdan tudi zbornik predavanj na 28 straneh (založnik IARMR).

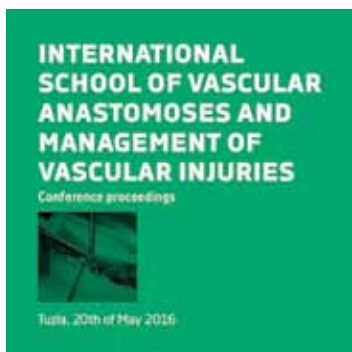
Številna udeležba srečanja.

Mednarodna šola žilnih anastomoz in oskrbe poškodb žilne stene

Avtor: Miha Antonič

Foto: Miha Antonič

Po dveh zelo uspešnih šolah v Ljubljani in Mariboru je Slovenski kirurški klub v sodelovanju s kolegi iz Univerzitetnega kliničnega centra v Tuzli organiziral Šolo žilnih anastomoz in oskrbe poškodb žilne stene še v Tuzli v Bosni in Hercegovini.

Šola je potekala 20. maja 2016 v prostorih Klinike za kardiovaskularne bolezni Univerzitetnega kliničnega centra v Tuzli in je bila namenjena specializantom ter mladim specialistom različnih kirurških strok, obiskalo pa jo je tudi nekaj študentov, ki jih to področje medicine še posebej zanima. Program je bil sestavljen iz teoretičnega in praktičnega dela. V prvem delu so se udeleženci seznanili z anatomijo in histologijo žilnega sistema, diagnostičnimi metodami,

Praktični del.

kirurškimi tehnikami in pravili v kardiovaskularni kirurgiji. Teoretičnemu delu so sledile vaje na biološkem in umetnem materialu, kjer so udeleženci pridobili še osnovna praktična znanja in izkušnje.

Ob tej priložnosti je izšel tudi zbornik predavanj, ki ga je recenziral prof. dr. Tomislav Klokočovnik s Kliničnega oddelka za kirurgijo srca in ožilja UKC Ljubljana.

Pri organizaciji in izvedbi dogodka smo sodelovali doc. dr. Juš Kšela (UKC Ljubljana), asist. dr. Miha Antonič (UKC Maribor) in doc. dr. Harun Avdagić (UKC Tuzla).

Udeleženci mednarodne šole.

20. obletnica šole za starše v UKC Maribor

Avtor: Rosemarie Franc

Foto: R. G

V današnjem času se mora človek nepretrgoma izobraževati za življenje, poklic in različne vloge, ki jih v življenju sprejema. Izobraževanje za vlogo matere oz. očeta je neformalno izobraževanje, saj ne obstaja nobena inštitucija, ki bi ljudem podelila kakršnokoli potrdilo, da so pripravljeni na vstop v svet starševstva. Nosečnost je obdobje, ko so ženske izredno motivirane in dovzetne za nasvete in učenje. Prizadevajo si, da bi bile čim bolj poučene o tem, kako ohraniti svoje zdravje in roditi zdravega otroka. Zdravstveni delavci morajo ta čas motiviranosti izkoristiti in ženskam ter njihovim spremljevalcem posredovati čim več informacij in znanja.

Po navedbi Frangeževe in Razborškove (2010) je zametek šole za starše v mariborski porodnišnici predstavljala avdio kasete, ki je služila kot zdravstveno-vzgojni pripomoček in je bila narejena v glasbenem studiu kar hitro po tem, ko se je Oddelek za perinatologijo preselil v novejšo zgradbo (današnja porodnišnica). Ob prijetni glasbi in izrazito čustvenem uvodu, ki je služil kot dobrodošlica v ustanovo, so nato bile podane strokovne vsebine od nege otročnice po porodu, do nege novorojenčka skupaj z napotki za bivanje in hišnim redom v porodnišnici z namenom, da bi se v njej lažje znašli. Nekatere starejše sodelavke to kaseto dobro poznajo, saj so jo v preteklosti kar veliko predvajali, ko je naprava za predvajanje še delovala in so del zdravstveno-vzgojnega programa izvajali na takšen način.

Priprava družine na porod v UKC Maribor poteka od februarja 1996. Prve predavateljice in ustanoviteljice Šole za starše, ki so postavile trdne temelje sedanji Pripravi na starševstvo so bile takratna strokovna vodja Oddelka za perinatologijo Zlatka Marzidovšek, prim. Ksenija Ogrizek Pelkič, babica in takratna vodja porodnega bloka Marija Rudolf ter Božena Primožič. Sprva se je imenovala Materinska šola, saj so tečaj obiskovale samo nosečnice. Ker se je iz leta v leto višal odstotek prisotnih očetov ob porodu, se je rodila zamisel, da bi

v takratno materinsko šolo pritegnili tudi njih in jih poučili o vsem, kar se je do takrat predavalo nosečnicam. Predavanja so potekala v dnevnem prostoru prve etaže porodnišnice, izvajala jih je majhna skupina ljudi, ki so to delo sprva opravljali v rednem delovnem času. Od didaktičnih pripomočkov se je najpogosteje uporabljal diaporojektor, grafoskop, videorekorder in lutka za praktični prikaz previjanja, negovanja ter hranjenja novorojenčka. Dnevni prostor porodnišnice kmalu ni več prostorsko ustrezal zaradi čedalje večje udeležbe bodočih očetov. Ker porodnišnica ni imela primerne predavalnice, so se predavanja začela izvajati v veliki predavalnici kirurške stolpnice (16. nadstropje), kjer potekajo še danes. Materinska šola se je preimenovala v Šolo za bodoče starše. Za vse spremljevalce pri porodu je bil predhodni obisk šole obvezen, kar se je dokazovalo s potrdili. Poudariti je treba, da je od februarja 1996 do novembra 2000 v telovadnici takratnega Oddelka za fizioterapijo in medicinsko rehabilitacijo potekal tečaj aktivne vadbe, ki ga je vodila fizioterapevtka. Zaradi vedno večjega števila slušateljev (obvezen obisk, potrdila) je bilo treba vadbo ukiniti. Pogoji dela zaradi prostora in opreme ter organizacija vadbe niso bili več varni in možni. Aktivno vadbo v telovadnici in manjše skupine je po novembru 2000 nadomestilo predavanje v veliki predavalnici. Ves čas delovanja šole so si predavatelji prizadevali informirati slušatelje v pisni obliki, in sicer z izdajo različnih publikacij. Za potrebe Šole za bodoče starše je fizioterapevtka Božena Primožič zbrala in pripravila nekaj vaj ter razlag o dihanju, ki jih je delila v letih od 1996 do 2002 (Dihanje med porodom; Telovadba med nosečnostjo I. del; Telovadba med nosečnostjo II. del). Leta 2003 je predvsem zaradi srečnega spleta okoliščin – ob izdatni sponzorski podpori mladega para in prostovoljnem sodelovanju vseh avtorjev – izšel Priročnik za bodoče starše – v pričakovanju oz. strokovni bilten Splošne bolnišnice Maribor. V letu 2008 je izšel dopolnjen ponatis Aktivna v pričakovanju. V decembru 2010 je Inštitut za fizikalno in rehabilitacijsko medicino izdal 3. popravljen in razširjen ponatis priročnika z naslovom Gibanje za življenje.

Zaradi opozorila nekaterih slušateljic o neprimernosti imenovanja šole se je leta 2010 naziv »Šola za bodoče starše« spremenil v »Šolo za starše«. K temu je botrovalo dejstvo, da tečaja ne obiskujejo samo prvorodke (čeprav jih je številčno največ), ampak tudi ljudje, ki že imajo otroke – torej so že starši.

Med leti se je vsebina posameznih predavanj spreminjala glede na strokovne smernice in priporočila. Povečalo se je število sodelujočih predavateljev. Za vsako predavanje (ra-

zen predavanje psihologinje) sta na razpolago najmanj dva predavatelja, kar olajša organizacijo predavanj v primeru nenadnih izpadov in dopustov. Vsi predavatelji so zaposleni v UKC Maribor. Predavajo v svojem prostem času. Za svoje delo dobijo plačilo v obliki nadurnega dela. Priprava na starševstvo poteka vso leto (tudi julija in avgusta).

Decembra 2014 se je na podlagi strokovnih izhodišč, ki jih navajajo tudi nekateri slovenski avtorji ponovno spremenil naziv iz »Šole za starše« v »Pripravo na starševstvo«. Raba besede »šola« je pomembna zaradi sporočila, ki ga nosi. Šola ima lahko za nekoga negativno konotacijo; pri nekaterih prevladujejo negativne izkušnje z institucionalnim učenjem – in se čutijo izpostavljeni, morda menijo, da bodo morali dokazovati svoje znanje in/ali spretnosti, da bodo zaradi določenih lastnosti izstopali in ne bodo sprejeti itd. Za nekatere druge je morda beseda »šola« znak preverjene in »resnejše« ustanove za razliko od manj formalnega tečaja. V angleškem jeziku za izobraževanje nosečnic prav tako ne zasledimo besede »school for parents«, temveč pretežno uporabljajo besedno zvezo »antenatal education«.

Od leta 2015 je organizacijo predavanj in prijavljanje udeležencev preko spletne strani v celoti prevzel Center za odnose z javnostmi in marketing. Posodabljanje vsebine predavanj in način izvedbe le-teh je v celoti domena predavateljev. Pri pripravi vsebine predavanj upoštevamo zakonska določila, kar pomeni, da v sklopu predavanj ne promoviramo nikakršnih izdelkov, niti ne delimo reklamnega materiala.

Trenutno sklop predavanj Priprav na starševstvo zajema 7 srečanj:

- Prvo predavanje zajema: sprejem v porodnišnico, porodne dobe, sodelovanje spremljevalca v posameznih porodnih dobah, tehnike dihanja med popadki in ogled porodnišnice. Izvajalka predavanja je diplomirana babica.
- Drugo predavanje zajema: epiduralna analgezija med porodom, lajšanje porodne bolečine z Ultivo. Predavateljica je zdravnica anesteziologinja.
- Tretje predavanje zajema: potek poroda s filmom o porodu in ogled porodnišnice. Predava zdravnik/-ica (ginekolog – porodničar).
- Četrto predavanje zajema: značilnosti novorojenčka, dojenje in ogled porodnišnice. Predavatelj je zdravnik/-ica (neonatolog).
- Peto srečanje zajema: rokovanje z novorojenčkom, nega novorojenčka, priprava opreme za novorojenčka. Predava diplomirana medicinska sestra ali diplomirana babica.
- Šesto predavanje govori o psihološki pripravi na porod. Izvajalka predavanja je univ. dipl. psihologinja.
- Sedmo predavanje zajema: nega žene v poporodnem obdobju, odhod iz porodnišnice, kontracepcija po porodu in ogled porodnišnice. Predava diplomirana babica.

V letu 2016 smo k sodelovanju povabili obe bolnišnični socialni delavki z željo, da bi slušatelje seznanili o osnovah pravnega in socialnega varstva med nosečnostjo in po porodu, vendar sta le-ti zaradi preobilice dela sodelovanje zavrnila. Ponovno bi si želeli uvesti aktivno telesno vadbo za nosečnice v manjših skupinah. Vadbo bi vodila fizioterapevtka. Zelo dobro sodelujemo s predavatelji šole za starše, ki jo

Ekipe sodelujočih pri Pripravi na starševstvo.

izvaja Zdravstveni dom dr. Adolfa Drolca Maribor. Le-ti nas najmanj enkrat letno obišejo ali pokličejo z željo po poenotenju informacij obeh institucij. Načrtujemo anketno spletno aplikacijo, s pomočjo katere bomo sprotno ovrednotili vsebino predavanj, način podajanja vsebin, oceno prostora, primernost časa predavanj; seznanili se bomo tudi s predlogi, željami in pobudami slušateljev.

V letu 2015 (od januarja do konca novembra) je Pripravo na starševstvo obiskalo 608 nosečnic in 564 spremljevalcev; skupaj 1172 udeležencev. Obdelava statističnih podatkov anket za šestmesečno obdobje je pokazala, da so slušatelji z vsebino predavanj in načinom podajanja le-teh zelo zadovoljni. Želijo si predavanj v manjših skupinah (previjanje in kopanje novorojenčka), nekatere nosečnice pogrešajo aktivno skupinsko vadbo. Od vsega pa je najbolj moteča precej draga parkirnina v UKC Maribor.

Predavanja niso obvezna in niso pogoj za spremstvo pri porodu, so pa vsekakor zaželena.

20. obletnico Šole za starše smo praznovali 17. marca 2016 v veliki predavalnici kirurške stolpnice. Za izvedbo tega dogodka se iskreno zahvaljujemo Centru za odnose z javnostjo in marketing, zaposlenim v kuhinji UKC Maribor za prekrasno torto in pripravljene prigrizke, pevskeemu zboru La vitae, komornemu orkestru Medicinske fakultete Maribor in Bojanu Maroševiču za vodenje ter povezovanje proslave in direktorju UKC Maribor prim. Gregorju Pivcu za finančno podporo pri organizaciji šopkov ter pripravi zahvalnih plaket.

Prispevek zaključujem s sledečimi besedami:

Ob 20. obletnici delovanja Šole za starše v mariborski porodnišnici se iskreno zahvaljujem vsem predavateljicam, ki ste postavile prve temelje Materinski šoli. S svojim entuziazmom, vztrajnostjo, potrpežljivostjo in strokovnostjo ste dale tako družinam kot tudi mestu Maribor neprecenljivo vrednost. Pokazale ste nam pot, po kateri stopamo še danes. Hvala vam.

Hvala tudi vsem predavateljem in predavateljicam, ki še ustvarjate in oblikujete sodobno pripravo na starševstvo. Hvala, da ob vsakodnevnih naporih in družinskih obveznostih najdete v sebi moč, voljo in znanje, da delate v dobro sočloveka (žensk in njihovih družin ter sodelavcev). V imenu vodstva Klinike za ginekologijo in perinatologijo se vam zahvaljujem za vaše zahtevno, odgovorno in plemenito delo.

Prve predavateljice in ustanoviteljice Šole za starše.

Krvodajalstvo danes in v prihodnosti

Avtor: Erika Kavaš

Krvodajalstvo je družbeno pomembna dejavnost, družbena vrednota in odraz stopnjeosveščenosti ljudi.

Kri ni samo dragoceno zdravilo, temveč simbolizira tudi človeške vezi, prijateljstvo, nesebičnost in plemenitost.

O organizirani transfuzijski službi Slovenije govorimo že od leta 1945 naprej. Od leta 1953 zbiramo kri po načelih prostovoljnega neplačanega in anonimnega krvodajalstva z glavnim organizatorjem – Rdečim križem Slovenije (RKS).

V slovenski preskrbi s krvjo izvajamo načelo samozadostnosti

s krvjo ter pripravki s krvjo.

Naša vizija je ohranitev prostovoljnega, neplačanega in anonimnega krvodajalstva ter zagotavljanje samozadostnosti s pripravki s krvjo in z zdravili iz krvi.

Za doseganje ciljev moramo izvajati dobro državljansko vzgojo glede pridobivanja novih krvodajalcev. V Centru za transfuzijsko medicino UKC Maribor danes optimalno sodelujemo z mladimi in Območnimi združenji Rdečega križa (OZRK) RKS, da bomo lahko ohranili krvodajalstvo z vsemi vrednotami tudi v prihodnosti.

RKS–OZ Maribor – organizator krvodajalskih aktivnosti za UKC Maribor

Avtorja: Tatjana Žižek in Alojz Kovačič

Nacionalni organizator krvodajalstva v Republiki Sloveniji je Rdeči križ s 56 območnimi združenji po vsej državi. Kot eno od glavnih in temeljnih nalog je v svojem programu opredelil krvodajalstvo, ki ga organizira in vodi od leta 1953 po načelu prostovoljnosti, anonimnosti in brezplačnosti.

Naloge RKS–OZ Maribor na področju krvodajalstva so predvsem planiranje rednih krvodajalskih akcij na terenu in v CTM UKC Maribor, kar predstavlja organizacijo med 88 in 92 krvodajalskih akcij, pridobivanje in pozivanje krvodajalcev na odvzeme krvi, pomoč pri usklajevanju in koordiniranju krvodajalskih akcij za potrebe CTM UKC Maribor, vodenje evidence krvodajalcev za klicanje (po telefonu ali SMS) v primeru potreb

po določenih krvnih skupinah, podeljevanje priznanj in plaket za jubilejne odvzeme (v evidenci OZ Maribor je 142 Vitezov krvodajalstva – več kot 100-kratno darovanje krvi), organizacija strokovne ekskurzije organizatorjev in krvodajalcev v MPD Punat ter na srečanje krvodajalcev Slovenije v Veržeju, pridobivanje novih kandidatov za darovanje organov in tkiv, ki jih darujejo po smrti in je najvišja oblika etične zavesti posameznika in solidarnosti s človekom ter izvedba predpisanih postopkov za vpis v enotno evidenco darovalcev pri organizaciji Slovenija transplant.

Število prijav krvodajalcev iz RKS–OZ Maribor v obdobju od 2010 do 2015 je prikazano v tabeli, glede na število prijav, pa je bilo vabljenih vsaj 200 % več krvodajalcev.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Skupaj	8920	7997	7373	6911	6678	6574

Metode delovanja so se morale v zadnjem, nekaj več kot desetletnem obdobju, bistveno spremeniti, saj na žalost nimamo več velikih podjetij, ki so bila vedno pripravljena pomagati na področju različnih krvodajalskih aktivnosti

(enostavno je bilo poklicati organizatorje krvodajalstva v podjetjih, ki so zaposlovala nekaj tisoč delavk in delavcev in jih prositi za nujen odzem te ali one krvne skupine). Zaradi razmer in pogojev dela v tržnem gospodarstvu se

moramo pri izvajanju krvodajalskih akcij vedno bolj prilagajati možnostim in zahtevam krvodajalcev, in sicer organizacijo odvzemov je treba čim bolj prilagoditi krvodajalcem, istočasno pa zadostiti potrebam zdravstva po krvi – tudi v novih družbeno-ekonomskih in socialnih razmerah. Z dobro organiziranimi akcijami je potrebno zagotavljati vse potrebe ne glede na letni čas in na čas dopustov, ko nam primanjkuje darovalcev krvi. Učinkovita preskrba s krvjo pomeni, da uspemo zadostiti vsem potrebam zdravstva in to tudi takrat, ko pride do različnih odstopanj v načrtovanih odvzemih (ali je preveč ali pa premalo krvodajalcev na posameznih krvodajalskih akcijah). To se lahko zgodi zaradi povečanih potreb po krvi (kot posledica večjih nesreč) ali pa zaradi manjšega odziva krvodajalk oz. krvodajalcev na rednih akcijah, kot smo načrtovali.

V ustvarjanju pogojev za uspešno izvajanje krvodajalstva in aktivnosti za pridobivanje vedno novih darovalcev krvi ter skrbi za ohranitev obstoječih ves čas odlično sodelujemo z

mariborskimi srednjimi šolami in gimnazijo Ruše, že več kot desetletje pa tudi s Študentskim svetom, Študentsko organizacijo in posameznimi društvi in klubi članic Univerze v Mariboru, od katerih je potrebno izpostaviti društvo študentov medicine – projekt Epruvetka, s katerim zadnja tri leta sodelujemo na področju promocije krvodajalstva med mladimi.

Poudariti je treba, da študentje ne delujejo le na študijskem in obštudijskem področju; aktivno delujejo tudi na humanitarnem področju in med enega od najpomembnejših projektov spadajo krvodajalske akcije. Zaradi ustreznega dogovora s Centrom za transfuzijsko medicino UKC Maribor smo izvedbo akcij prenesli tudi na lokacije posameznih fakultet in dvorane ŠTUK, kar se je izkazalo za dobro, saj je udeležba študentov velika. Akcije so organizirane dvakrat letno, in sicer v spomladanskem in jesenskem času pod sloganom ŠS UM »Poženi srce – Daruj kri« in sloganom ŠOS-a »Častim 1/2 litra«. Vsak krvodajalec, ki prvič daruje kri, prejme tudi posebno priznanje RKS – OZ Maribor za prvi odzem.

»Častim 1/2 litra«

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Skupaj	205*	141*	149*	380	440	420

V letu 2013 se je izvedba iz dveh akcij povečala na štiri akcije (dve v spomladanskem in dve v jesenskem obdobju)

»Poženi srce – Daruj kri«

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Skupaj	279	369	272	318	247	187

Do leta 2013 so na terenu potekale tri akcije v dveh časovnih obdobjih (pomlad/jesen – na lokacijah Pedagoške, Tehniških in Pravne fakultete) in dve akciji v CTM. Od leta 2014 potekata dve terenski akciji na lokacijah Pedagoške in Tehniških fakultet ter dve akciji v Centru za transfuzijsko medicino UKC Maribor.

Sodelovanje z mladimi vodji projektov in nami je zelo uspešno, tesno in izredno korektno. Iskreno smo veseli, da se med mladimi širi ideja prostovoljstva in prostovoljnega darovanja krvi, ter da se med vsemi vključenimi službami krepi tesno sodelovanje s ciljem ohranjati izvedbo krvodajalskih akcij

tudi v bodoče. Vzgoja mladih krvodajalcev je investicija za prihodnost krvodajalstva, zato bomo v RKS–OZ Maribor tudi v prihodnjem obdobju namenjali posebno pozornost pridobivanju novih krvodajalcev in delovanju z mladimi.

Krvodajalske akcije Univerze v Mariboru

Avtor: Špela Mlakar

Utrinek s krvodajalske akcije.

Študentski svet Univerze v Mariboru organizira krvodajalske akcije s sloganom Poženi srce, daruj kri že od leta 2005, kar pomeni, da so krvodajalske akcije postale že tradicionalne in da študentje vsako leto ob tem času že nestrpno pričakujejo krvodajalske akcije. Akcije v študijskem letu potekajo dvakrat, in sicer so na voljo štirje termini spomladi in štirje termini v jeseni. Z njimi želimo študentom približati pomen krvodajalstva ter v mladih spodbuditi nesebičnost in jih motivirati k medsebojni pomoči.

Krvodajalske akcije pripravljamo skupaj z Območnim združenjem Rdečega križa Maribor in Centrom za transfuzijsko medicino UKC Maribor. Pri izvedbi akcij smo sodelovali tudi že s študenti Medicinske fakultete, ki so s projektom Epruvetka študente opozarjali na pomen darovanja krvi in krvotvornih matičnih celic. Prav tako smo lansko študijsko leto krvodajalske akcije »obarvali« vijolično in se povezali z NK Maribor ter njihovo klubsko akcijo »Vijolična je ljubezen večna«.

Akcije izvajamo na terenu; na Tehniških fakultetah, pod katere sodijo Fakulteta za elektro-tehniko, računalništvo in informatiko, Fakulteta za strojništvo, Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnolo-

gijo ter Fakulteta za gradbeništvo in prometno inženirstvo ter v stavbi na koncu Koroške ceste, kjer se nahajajo Pedagoška fakulteta, Filozofska fakulteta ter Fakulteta za naravoslovje in matematiko. Za terenske akcije smo se odločili predvsem z namenom, da pritegnemo več študentov in se jim lokacijsko ter časovno približamo. Študentski urniki so namreč zelo natrpani in večini je to, da lahko kri darujejo kar med odmorom na fakulteti, ključnega pomena. Prav tako imajo študenti možnost darovati kri v določenih terminih na Centru za transfuzijsko medicino UKM Maribor in tudi ti termini med študenti vedno naletijo na dober odziv – predvsem pri tistih, ki imajo fakulteto bližje UKC – torej Medicinska fakulteta in Fakulteta za zdravstvene vede. Študentje, ki so v naših krvodajalskih akcijah že kdaj darovali kri, so postali stalni obiskovalci naših akcij. Prav tako se vsako leto še posebej trudimo, da privabimo čim več drugih študentov – predvsem se osredotočamo na študente, ki so prvič prestopili prag naših fakultet, torej na bruce, da bi nas lahko čim več pomagalo ljudem v stiski. Študentski svet Univerze v Mariboru z organizacijo krvodajalskih akcij in nasploh s svojo dejavnostjo na socialnem področju skrbi za to, da dodatno krepí solidarnostni čút, da se študentska populacija še bolj zaveda, da je možno pomoči potrebnim ljudem polepšati življenje s skromnimi, a dragocenimi akcijami. Ponosni smo, da vsako leto znova uspešno izpeljemo projekte s tega področja in da dokazujemo, da smo študentje Univerze v Mariboru vedno pripravljeni pomagati. Pohvalimo se lahko z dejstvom, da v sklopu naših krvodajalskih akcij kri pomoči potrebnim daruje tudi več kot 100 študentov skupaj v štirih terminih znotraj ene akcije. Zahvaljujemo se vsem, ki ste že pogнали svoja srca, podarili nekaj svojega ter nesebično pomagali in vabimo vse, da se nam v prihodnje pridružite.

Projekt Epruvetka

Avtor: Ana Marija Ledinšek

Ideja projekta je leta 2010 nastala v želji po pomoči sočloveku, razbijanju tabujev in širjenju znanja, in sicer pod okriljem Društva študentov medicine v Mariboru z namenom osveščanja študentov o darovanju krvotvornih matičnih celic.

Omenjeni ideji se je pridružila še tema darovanja krvi in ob pomoči specialistke transfuziologije Erike Kavaš se je projekt dodatno nadgradil in zajemal celotno področje darovanja krvi in krvotvornih matičnih celic. Sprva je v projekt bilo vključenih okrog 15 članov. Na fakultetah so osveščali študente o pomenu darovanja s pomočjo 45-minutnih predavanj. Tema je mladim zanimiva in dejansko tudi več kot potrebna, zato se je projekt

počasi začel širiti tudi na srednje šole.

Živimo v dobi materializma, računalnikov, medmrežja, zaradi česar mladi čedalje bolj zgublajo medosebni stik in s tem tudi občutek za humanost in pomoč sočloveku. Dokler se njim ali njihovim bližnjim ne zgodi kaj hudega, velikokrat sploh ne pomislijo, da lahko z darovanjem krvi in krvotvornih matičnih celic rešujejo življenja. Ob tem je treba omeniti tudi dejstvo, da je starostna struktura večine darovalcev starejše generacije, ki ne bo mogla v nedogled darovati krvi in če ne bodo mladi pripravljene darovati, bodo zaloge krvi preprosto pošle in prav tako ne bo potencialnih darovalcev za presaditve krvotvornih matičnih

celic. Zato je projekt leta 2014 spremenil ciljno populacijo in se osredotočil na dijake zaključnih letnikov srednje šole. Začelo se je s srednjimi šolami v Mariboru, sedaj pa projekt pokriva srednje šole po skoraj celi Sloveniji (razen področja Ljubljane). Dokazalo se je, da dijaki veliko raje prisluhnejo študentom medicine, si nas upajo stvari tudi vprašati in prediskutirati.

V letu 2015 smo izvedli 52 predavanj in tako dosegli 2218 poslušalcev ter sedem javnih promocij. Danes projekt sestavlja okrog 100 članov, ki s predavanji in promocijami osveščajo mlade o pomenu darovanja, pomoči sočloveku in predvsem razbijajo tabuje, kot je darovanje kostnega mozga. Pri delu projekta več kot pomagajo Center za transfuzijsko medicino UKC Maribor, RK Slovenije in Slovenija Donor. V zadnjih dveh letih projekt sodeluje tudi s ŠOUM in ŠS UM, in sicer v smislu aktivne udeležbe na njihovih organiziranih krvodajalskih akcijah. Tam so člani projekta prisotni tako, da vabijo mlade k vpisu v register darovalcev, jim dajejo pravilne informacije in hkrati olajšajo delo terenskih zdravnikov, saj mladi vse potrebne informacije dobijo že vnaprej. Od lanskega leta projekt sodeluje tudi z zavodom Slovenija Transplant in se je tako še dodatno razširil, saj zajema tudi področje darovanja organov. Darovanje organov je prav tako

Odvzem krvi.

kot darovanje krvotvornih matičnih celic tabu tema, o kateri se malo govori; še manj se ve, potrebe po enem in drugem pa so izjemno velike. Zato je prav, da se o tem govori, da mladi dobijo pravilne informacije in tako mogoče začnejo o tem razmišljati. Prihodnost darovanja krvi, krvotvornih matičnih celic in organov sloni na mladih, mladi so prihodnost darovanja in zato je več kot potrebno, da pravočasno dobijo pravilne informacije, predvsem pa pravilno spodbudo in motivacijo. Prav zaradi tega se mladi trudimo vplivati na mlade, se tako povezovati in predvsem dvigniti pojem darovanja in pomoči sočloveku na višjo raven.

Komentar

Avtor: Luc Horvat, ŠOUM Maribor

Spominjam se, ko sem prvič slišal za krvodajalsko akcijo v Mariboru. Pred tem je bilo zame darovanje krvi nekaj, kar počno darovalci, ki jih pokličejo iz CTM ali RKS, ko določene

ne krvne skupine primanjkuje. Kako površinsko in netočno predstavo sem imel! Darovanje krvi je mnogo več kot le napolniti tisto vrečko krvi vsake toliko časa. Je plemenito dejanje, ki ne le pripomore k normalnemu delovanju v bolnicah, temveč tudi ozavešča ter poučuje darovalce in potencialne darovalce o pomenu darovanja. Zbližuje ljudi s skupnimi idejami po pomoči sočloveku! S tem ne mislim le na darovalce, temveč tudi na vse sodelujoče v procesu. Vse od skrbi za čistočo s strani čistilnega osebja, do glavnih izvršiteljev procesa darovanja in predelave krvi ter njihovega vodstva. Vse te ljudi preveva poseben čar – čar, ki ga pogosto opazim pri prostovoljnem delu. Skupen cilj je mnogo višji, kot besedilo v brošurah o krvodajalstvu. Študentska organizacija Univerze v Mariboru že leta sodeluje pri izvedbi dveh krvodajalskih akcij na leto v sklopu vseslovenske krvodajalske akcije. Sodelovanje je poleg vseh predpisov in brezhibne, profesionalne organizacije dela s strani CTM UKC MB in RKS vedno pozitivno ter prijateljsko naravnano. Med samo akcijo me vedno znova preseneti energija, ki jo to plemenito dejanje prinese na ŠTUK. Zadovoljni in odločni obrazi študentov, ki niso tam zgolj zaradi sendvičev, temveč se v njih vidi točno to, kar naj bi krvodajalstvo v nekem globljem pomenu bilo. Najbolj od vsega pa me preseneti vidno razočaranje

tistih, ki so zavrtni zaradi tega ali onega razloga. Na to gledam zelo pozitivno, kajti želja po sodelovanju ostaja in marsikdo se vrne ter poskusi znova. Kot nekakšna podaljšana roka se ŠOUM trudi, da preko teh akcij spodbuja krvodajalsko vizijo v Mariboru. S pomočjo tega projekta poskuša študentom prikazati točno to energijo, ki prežema krvodajalski duh. Projekt se je v Mariboru odlično prijel in vsako leto do sedaj je udeležba presegla pričakovanja. Mogoče je smiselno omeniti še en vidik akcije, ki igra pomembno vlogo za ŠOUM, CTM Univerzitetnega kliničnega centra Maribor, RKS in navsezadnje tudi za študente same, in sicer splošno zdravje! Darovalec mora biti zdrav in na vprašanje: »Kolikokrat ste šli k zdravniku samo zato, da bi preverili svoje splošno zdravje?« bi se odgovor bržkone glasil: »Nikoli.« Zato, če lahko malce karikiram, ima vsak študent udeleženec krvodajalske akcije, nekakšen brezplačen skrajšan preventivni pregled. Če vse skupaj povzamem, je za ŠOUM zelo pomembno, da vsa leta odlično sodelujemo s CTM UKC Maribor, RKS in mariborskimi študenti, za katere je spodbujanje krvodajalskega duha pomembno, saj smo mi tisti, ki imamo še celo življenje pred seboj in ki lahko na dolgi rok vplivamo na še boljši odziv in izpopolnjevanje krvodajalskega sistema ter duha v Sloveniji.

Skupinska fotografija.

Atrijska fibrilacija – ko srce ponori

Avtor: Alenka Mirt
Foto: Ana Kovač

Franc Zalar, podpredsednik Društva za srce

Atrijska fibrilacija je najpogostejša motnja srčnega ritma, njen najnevarnejši zaplet pa je možganska kap. Atrijsko fibrilacijo mnogi imenujejo tudi »epidemija 21. stoletja«, saj njena pojavnost zelo hitro narašča. Atrijsko fibrilacijo doživi kar vsaka četrta oseba, starejša od 40 let.

Atrijsko fibrilacijo prepoznamo kot nenadno izjemno hitro bitje srca v neenakomernem ritmu. Bolniki opisujejo občutek, da jim srce vzdrhti, trepeti ali dobesedno ponori. Ob prvem napadu je treba poiskati zdravniško pomoč, saj nezdravljena atrijska fibrilacija lahko vodi v možgansko kap.

O pomembnosti ugotavljanja atrijske fibrilacije smo govorili na osrednjem trgu v Mariboru, kjer se nam je pridružil znani mariborski kardiolog Vojko Kanič, ki je povedal, da imajo bolniki z AF 5-krat večje tveganje za možgansko kap, ki je posledica nastajanja strdkov v levem preddvoru ob njegovem hitrem migetanju. Tveganje za možgansko kap ni za vse bolnike z AF enako. Odvisno je od starosti (večje po 65. letu, še večje po 75. letu) in pridruženih obolenj (arterijska hipertenzija, srčno popuščanje, sladkorna bolezen, prebolela možganska kap ali prehodna slabša prekrvavitev možganov, bolezni arterij, ženski spol).

Vojko Kanič je poudaril: »Napad atrijske fibrilacije se lahko zgo-

Meritve srčnega utripa v središču Maribora

di zaradi pretiranega pitja alkohola, na primer na kakšni zabavi. Znan je izraz »holiday heart«, saj so napadi atrijske fibrilacije pogosto sproženi na dopustu, počitnicah, ko se ljudje sprostijo in več popijejo.«

V Mariboru so tri zdravstvene ekipe s posebnimi napravami merile krvni pritisk in odčitavale možnost, ali gre pri osebi za atrijsko fibrilacijo. V primeru tveganega rezultata so kar na mestu opravili EKG in osebo napotili k svojemu zdravniku. Ves čas dogodka je bil prisoten tudi kardiolog Vojko Kanič, ki je mnogim pomagal tudi z nasveti.

Atrijsko fibrilacijo ima kar 4,5 milijonov ljudi v Evropski Uniji, njeni zapleti so lahko usodni, zato je hitra diagnoza še kako pomembna za nadaljnje zdravljenje.

Dogodek so si poleg mimoidočih in članov društva za srce ogledali tudi dijaki Srednje zdravstvene šole, ki so prav tako opravili testiranje. Zaradi hitrega srčnega ritma se je kardiolog pogovoril kar z dvema dijakinjama, ki sta dobili podrobna navodila.

Lepo skrbimo za svoje srce – tudi tako, da ob znakih »ponorelega« srca obiščemo svojega zdravnika.

Posebno meritev so opravili tudi voditelju Boštjanu Klunu

Vojko Kanič, dr. med., kardiolog

Delavnica sproščanja

Avtor: Darja Pernek

Sindikata UKC Maribor je 5. aprila letos organiziral predavanje in delavnico sproščanja s tehniko EFT. Delavnica je potekala v veliki predavalnici kirurške stolpnice z magistro Vlasto Kuster.

Spoznali smo preprosto in učinkovito tehniko EFT (Emotional Freedom Technique), s katero si lahko pomagamo sami, kadar se želimo razbremeniti bodisi napetosti v telesu, zaskrbljenosti ali katerihkoli neprijetnih občutkov.

EFT terapija temelji na konceptu, da so vsa negativna čustva, ki so nakopičena v telesu, pravzaprav blokade v energijskem sistemu telesa. V procesu te terapije tako poiščemo najtežje boleče spomine, ob katerih smo doživeli žalost, strah, jezo ... Ko se teh blokad med našim življenjem nabere preveč, naše telo ne more več normalno funkcionirati in nastanejo različne težave, kot so panični napadi, depresija, ljubosumje ...

Tehnika izhaja iz akupunkture, vendar namesto zabadanja iglic uporabljamo nežno »tapkanje« po akupunkturnih točkah, ob tem pa tudi izgovarjamo določene stavke. Pri tem sprostimo psihični stres in fizično bolečino ter tako dosežemo sprostitev našega telesa in uma. Misli se umirijo in jakost negativnih občutkov se zmanjša. Tehnika za zmeraj odpravi panične napade, trajno odpravi različne strahove (strah pred boleznijo, strah pred smrtjo, strah pred šolo, strah pred

javnim nastopanjem, strah pred ljudmi, strah pred nakupovalnimi centri, strah pred zaprtimi prostori, strah pred psi in vse ostale strahove), trajno tudi odpravi različne čustvene težave, ki so povezane z nakopičenim stresom v telesu.

Delavnica je potekala v prav posebnem vzdušju ob glasbi, kjer smo sprostili telo, umirili misli in se na koncu počutili mnogo bolje. In kadarkoli bomo v vsakdanjem življenju potrebovali sprostitev, nam bodo na doseg roke tehnika EFT oz. tapkanje.

Iz predavalnice smo odšli vidno zadovoljni, ker smo osvojili novo znanje, ki nam bo pomagalo pri odpravljanju vsakdanjih težav.

Srečanje s Parkinsonovo boleznijo

Stara sem 64 let in z vami bi rada delila, kako sem se srečala s Parkinsonovo boleznijo od njenega samega začetka do spopadanja s to kruto boleznijo. Vse do dneva, ko sem se na sprehodu zgrudila in končala na kardiološkem oddelku, sem bila zdrava, vesela in polna energije. Po vseh preiskavah in dobri oskrbi ter požrtvovalnosti medicinskega osebja so mi diagnosticirali aritmijo. Ves čas se nisem počutila dobro in sem morala opraviti še neke druge preiskave, ki jih je določil kardiolog. Ponovno sem bila naročena pri nevrologu. Do srečanja z njim je trajalo več mesecev. Ko sem končno vsa slabotna in izčrpana od bolečin in nespanja prišla v njegovo ordinacijo v bolnišnici, me je nevrolog samo bežno pregledal in hladno brez občutka dejal: »Gospa, vi imate ja Parkinsonovo bolezen! Kaj ne berete o tej bolezni, saj bi lahko že sama ugotovila simptome te bolezni«. Doživela sem tak šok, da sem nekaj minut ostala brez besed ter z zabuhlim obrazom od tako hladnih – zame krutih besed – odšla iz ordinacije. Res sem bila samo številka na kartonu. Ob taki diagnozi bi človek pričakoval tolažilne besede, ki pa jih ta nevrolog ni znal izreči. Vem, da se zdravstveno osebje

dnevno sooča z različnimi pacienti, vendar se pacient od pacienta razlikuje. Toliko hladnosti je bilo v njem, da sem komaj izustila kakšno besedo oziroma vprašanje. Želela sem čimprej na zrak in želela sem, da te osebe nikoli več ne srečam. Na koncu je bil vsaj tako spoštljiv do mene, da mi je dal napotnico za preiskavo DAT SCAN, ki sem jo zelo hitro opravila in diagnoza se glasila »ekstrapiramidni sindrom«. Resnica je bila kruta. Bila sem v šoku, saj sem vseeno pričakovala negativni izvid. Ker bi morala zelo dolgo čakati na prvi pregled po preiskavi DAT SCAN, sem na nevrološkem oddelku poiskala prej omenjenega nevrologa s prošnjo, da si vzame vsaj minuto časa in mi razloži izvid. Žal si ni vzel te minute časa, kljub temu, da sem bila tako slabotna, da me je sestra držala pod roko. Brez besed je vzel izvid in ga nesel v tajništvo, da se naročim na kontrolo in zdravljenje. Več mesecev naj bi čakala na ta pregled in seveda začetek zdravljenja. Kljub slabosti sem ta dan dočkala in pri drugem nevrologu po proučitvi izvida prejela terapijo z obliži zdravila neupro. Na pregled, kjer se opredeli mnenje, ali mi ti obliži splot odgovarjajo, sem bila naročena konec leta 2015.

Nekaj časa mi je bilo bolje, potem pa se je stanje spet slabšalo. Vsak dan sem bila slabša, izčrpana od nespečnosti in shujšana. Bila sem na robu obupa, zato sem marca 2015 poiskala pomoč na nevrološki urgenci. Takrat je bila dežurna specializantka NINNA KOZOROG. Takoj ko sem jo zagledala, sem vedela, da nisem in ne bom le številka na kartonu, temveč da bo naredila vse, kar je v strokovni in njeni moči, da mi pomaga in ublaži moje trpljenje. Poslušala me je in me ves čas bodrila, da bo še vse v redu in naj ne obupam in da naj bom optimistična in mislim pozitivno. Bilo je že pozno ponoči, pa mi je kljub temu naročila laboratorijske preiskave in me poslala na urgenco, da se ugotovi vzrok mojega tako naglega hujšanja. Ko sem proti jutru odhajala domov, sem vedela, da mi bo vedno stala ob strani in mi pomagala po najboljših močeh. Spoštujem jo kot strokovnjakinjo in človeka. Vedno, ko mi je slabo, se lahko obrnem nanjo. Je tudi humanitarka, kar tudi pove svoje. Vzela si

je čas in s člani društva Trepetlika v Mariboru predavala o tej bolezni. Predavala je pred množico članov društva in to v enostavnem in preprostem jeziku. Vsi smo bili zadovoljni in izvedeli smo marsikaj, kar nam je bilo do sedaj neznano. O njej bi lahko napisala še veliko dobrega. Želim, da bi ob zdravljenju te težke in hude bolezni tudi drugi pacienti spoznali tako osebo, ki spoštuje pacienta kot človeka in ne kot številko na kartonu. Verjamem, da bo pomagala tudi drugim bolnikom, če se bodo le srečali z njo. S takšnim medicinskim kadrom bomo pacienti s Parkinsonovo boleznijo bolj optimistično gledali v prihodnost in dočakali dan, ko bo odkrito zdravilo, ki nas bo vrnilo v stare tirnice našega življenja. Do takrat pa naj nam stojijo ob strani take osebe, kot je zdravnica NINNA KOZOROG iz Maribora

Pacientka iz Maribora

Otvoritev razstave SKUPAJ Z in ZA bolnike z multiplo sklerozo

Avtor: Humanitarček

Foto: Humanitarček

V petek, 20. maja, je v avli kirurške stolpnice potekala otvoritev t.i. Oranžne zastave oz. Razstave št. 10 umetniške hiše Atilem z naslovom Skupaj Z in ZA bolnike z multiplo sklerozo v okviru istoimenskega projekta. Pod mentorstvom Melite Ragolič so odrasli in otroci v oranžnih tonih, ki so jih izbrali za barvo multiple skleroze, ubesedili svoje videnje te bolezni in pomembnih čustev, povezanih s to diagnozo. Na otvoritvi so s pestrim glasbenim programom oživili avlo in nas ponesli na prav poseben literarno-glasbeni sprehod. Poseben čustveni naboj je zagotovo dodala mlada harfistka Aleksandra Mohorko.

V imenu organizatorja projekta društva Humanitarček se je mladim umetnikom poklonila Metka Škofič, inštrumentarka Oddelka za urologijo, ki je predstavila svoje lastne izkušnje z multiplo sklerozo. Mladi umetniki pa so ji predali škatlo kamenčkov sreče in dobrih misli, ki so jih izdelali pod mentorstvom Helene Kodrič Mori. Na voljo bodo vsem bolnikom, ki na nevrološki oddelek prihajajo po redne odmerke zdravil. Vse slike so bile že pred prireditvijo na voljo na spletni dražbi društva Humanitarček, kjer se je za bolnike z multiplo sklerozo zbralo približno 1.500 EUR, ki jih bodo namenili za nakup rehabilitacijskih pripomočkov za bolnike z multiplo sklerozo.

Otvoritev razstave.

Multipla skleroza

Avtor : Humanitarček

Foto: Humanitarček

Ekipe Nevrološkega oddelka z organizatorico Ninno Kozorog.

Alja Kosem in Metka Škofič, Humanitarček.

Multipla skleroza je ena najpogostejših nevrodegenerativnih boleznih med mladimi; gre za avtoimuno bolezen, ki je v Sloveniji trenutno beleži 3000 obolelih ljudi. Povprečna starost bolnikov ob postavitvi diagnoze je 28 let. Pogosteje se pojavlja pri ženskah (3 : 1), jasnega vzroka za nastanek bolezni še niso ugotovili.

Ravno zaradi njene pogostnosti je društvo Humanitarček skupaj z Nevrološkim oddelkom UKC Maribor že drugo leto zapored organiziralo projekt Skupaj Z in Za bolnike z multiplo sklerozo ob podpori Biogen Pharme, namen katerega je bil zbrati sredstva za nakup rehabilitacijskih pripomočkov za bolnike z omenjeno boleznijo na Nevrološkem oddelku.

21. maja je na Glavnem trgu v Mariboru potekal Poligon dru-

gačnosti, s katerim so želeli odstraniti svet bolnikov s to boleznijo. Ob bogatem programu, ki so ga popestrili različni izvajalci, kot so aktualne državne prvakinje - mažoretke KUD Radeče Papir, Natalija Verboten, RadioVibes, BianBox, Anna Žvorc, Zebra ter drugi, je potekal srečelov ter predstavitev posameznih regionalnih društev, ki se ukvarjajo s to boleznijo. Samo srečanje je odprla prof. Tanja Hojs Fabjan, predstojnica nevrološkega oddelka UKC Maribor, ki je poudarila pomembnost razumevanja simptomov in znakov bolezni ter pomembnost sprejemanja teh bolnikov.

V večernih urah je na sklepni prireditvi, ki jo je vodila Natalija Bratkovič, potekal zaključek vseh dogodkov ob dnevu multiple skleroze s t.i. VIP dražbo šestih slik.

Končni izkupiček vseh dejavnosti bo namenjen bolnikom z multiplo sklerozo na nevrološkem oddelku UKC Maribor za nakup rehabilitacijskih sredstev, ki so še posebno potrebni ob samih zagonih bolezni, da bolnikom povrnejo samostojnost.

Razstava Moje telo

Avtorici: Maja Geršak in Suzana Savec

Foto: T. Š. M.

Jaz sem jaz,
odkar živim,
čutim, mislim, jem in spim.
Jaz imam svoje srce,
mamo očka in ime.
Jaz ne bom nikoli ti,
vsak je to, kar se rodi,
tudi kadar se igram,
sem le to, kar hočem sam.

To je deklamacija Zvezdane Majhen, ki je služila kot uvod v tematiko Moje telo. V oddelku Ribice (starostna skupina 4–5 let) sva vzgojiteljici Maja Geršak in Andreja Zupan pri otrocih želeli vzbuditi zanimanje zase; kdo sploh smo in kako smo sestavljeni. Najprej smo se lotili zunanosti. Dodobra smo se pogledali v ogledalo in si izdelali osebne izkaznice, kamor smo zapisali težo, višino, odtisnili prstni odtis, zapisali številko stopala ter se narisali z obrvmi, trepalnicami, izbrali pravo barvo oči ter las. Nato smo se s pomočjo table LED in rentgenskih fotografij našega okostja predstavili še v notranjost telesa. Otipali smo prav vsako kost in spoznali njihovo funkcijo. Dodali smo še MRI slike organov in ugotovili, kje in zakaj imamo srce, pljuča in zakaj nas tišči lulat. Napolnjeni z vsem znanjem smo postali pravi mali zdravniki in si kar v igralnici postavili svojo ambulanto ter našo teorijo podkrepili s prakso. Povrh vsega smo izdelali še vsak svojega okostnjaka in jih razstavili v UKC Maribor ter Univerzitetni knjižnici Maribor.

V okviru projekta z naslovom Zdravje v vrtcu, ki poteka na nivoju cellega vrtca, sva vzgojiteljici in otroci iz skupine Račke (starostna skupina 2–4 leta) izvajali dejavnosti na to temo. V prvi vrsti sva želeli otrokom približati zanimanje in skrb zase, za svoje telo, za svoje dobro počutje in zdravje. Otroci so spoznavali, da na njihovo zdravje vplivajo okolje in oni sami. Spoznavali so, kako se lahko obvarujejo pred poškodbami in boleznimi. Eden izmed glavnih ciljev pri izvajanju projekta Zdravje v vrtcu je bil, da otrok spoznava, da mu uživanje različne zdrave hrane, telesne vaje in počitek pomagajo ohraniti zdravje. Otroci so tudi spoznavali različno prehrano in pridobivali navade zdravega in raznolikega prehranjevanja. Tako so nastali čudoviti izdelki, ki so bili razstavljeni v prostorih UKC Maribor.

Razstava Moje telo.

Kung Fu Panda razveselila otroke na Kliniki za pediatrijo

Avtor: T. Š. M.

Foto: R. G.

V začetku aprila je maskota Kung Fu Pande obiskala otroke, ki so bili hospitalizirani na Kliniki za pediatrijo.

Otroci so se maskote zelo razveselili, Panda pa jim je razdelila vstopnice za ogled filma ter balone z likom Kung Fu Pande. Otroci so se z maskoto fotografirali in pogovarjali.

Ker pa v UKC Maribor razstave pripravljajo tudi otroci oz. njihove vzgojiteljice iz bližnjega vrtca Ivana Glinška, je Kung Fu Panda v 16. etaži kirurške stolpnice razveselila tudi njih.

INFO CENTER – program organizirane individualne samopomoči za bolnike z rakom Pot k okrevanju, ki deluje v okviru Društva onkoloških bolnikov Slovenije

Rak je bolezen, ki nenadoma vstopi v življenje bolnice oz. bolnika in njegove družine ter globoko poseže na vsa področja življenja. Postavitev diagnoze pomeni velik šok; čustvena stiska bolnikov je v obdobju sprejemanja bolezni in v nadaljevanju zdravljenja zelo velika. Takrat lahko celostno obravnavo pomembno dopolnjuje program organizirane samopomoči bolnikov z rakom Pot k okrevanju, ki deluje v okviru Društva onkoloških bolnikov Slovenije in ima že več kot 30-letno tradicijo. Poteka v obliki individualne samopomoči in v skupinah za samopomoč.

Trenutno deluje po različnih krajih Slovenije 19 skupin za samopomoč, v Mariboru že od leta 1988; redna mesečna srečanja skupine so vsako tretjo sredo v mesecu ob 17. uri v predavalnici Zdravstvenega doma Maribor.

Sprva so se združevale bolnice z rakom dojk, sedaj pa so skupine odprte za vse bolnike z rakom. Takratne prve članice se še danes spominjajo svojih občutkov in veselja: »Sedaj smo bolnice dobile nekoga, s katerim se bomo lahko pogovarjale o svoji bolezni in skupaj reševale številne težave.« In prav temu je namenjen društveni program Pot k okrevanju, saj bolniki z medsebojno pomočjo in izmenjavo izkušenj ob strokovnem vodenju lažje premagujejo stiske, ki jih prinaša življenje z boleznijo.

Tudi individualno samopomoč so sprva razvijale ženske z rakom dojk, in sicer z obiski na novo operiranih bolnic v UKC Maribor že od leta 1992. Ker pa tovrstno podporo potrebujejo vsi bolniki, ki zbolijo za rakom, kot tudi njihovi svojci, je društvo pričelo širiti program Pot k okrevanju z ustanavljanjem

Info centrov.

Trenutno se individualna samopomoč za bolnike oz. bolnice z rakom in njihove svojce odvija v dveh društvenih info centrih, in sicer na Onkološkem inštitutu Ljubljana in v Univerzitetnem kliničnem centru Maribor. Prostovoljke in prostovoljci z lastno izkušnjo raka ter posebej za to usposobljeni prostovoljci so na voljo za vprašanja, svetovanje in nudenje publikacij.

Info center Maribor deluje od februarja 2012. Z letošnjim januarjem deluje v pritličju nove stavbe Onkološkega oddelka UKC Maribor. Prostovoljke so na voljo vsak torek in četrtek od 11. do 13. ure. Bolniki lahko pokličejo tudi na telefonsko številko 051 383 903.

V info centru Maribor delujejo prostovoljke Nevenka Jerabek, Silva Klemenčič in Silva Krsnik.

Zakaj smo se odločile postati prostovoljke?

Nevenka Jerabek

Pri 53 letih, leta 2006, sem zbolela za rakom na jajcevodu. Spoznala sem, da se je vredno boriti. Sebi in drugim sem želela dokazati, da je življenje lepo. Ta želja me je leta 2014 vodila tudi pri odločitvi za prostovoljko – dajati podporo ljudem, ki se spopadajo z rakom, da bi se zmogli boriti in živeti naprej. Ko jim uspe, je to sreča tudi zame. Verjamem v moč prijaznega nasmeha, lepe besede in iskrene stiska rok.

Silva Klemenčič

Za rakom dojke sem zbolela leta 2006, kar sem pri 52 letih težko sprejela. Po glavi mi je rojilo nešteto vprašanj. Vendar sem imela ob sebi čudovite ljudi, ki so mi pomagali. Od takrat je minilo že precej lepih ustvarjalnih let. Sedaj želim pomagati drugim, ki so na novo oboleli. Zato sem leta 2011 opravila začetno usposabljanje in postala prostovoljka.

Silva Krsnik

Za rakom dojke sem zbolela leta 1995, stara 41 let. Po načrtovani biopsiji sem se zbudila z mastektomijo – brez dojke. Doživela sem šok, a sem bila odločena, da se bom borila. Po rekonstrukciji dojke leta 2002 sem zaživela še bolj polno. Prostovoljka sem leta 2011 postala zato, ker bi rada pomagala bolnikom v stiski, ki imajo podobno izkušnjo. Rada grem v naravo; trebušni ples pa me najbolj sprosti in napolni z energijo.

Študij medicine približati svetu

Avtorica: Elvira Žibrat

Foto: Miha Rubin

Ob nedavnem rektorjevem imenovanju prof. dr. Ivana Krajnc na mesto dekana Medicinske fakultete Univerze v Mariboru je napačil pravi trenutek za napoved sprememb v kurikulumu, kot jih je dekan predstavil v svojem programu. Številne spremembe bo mogoče uveljaviti brez večjih težav, saj so nastale tako na pobudo študentov kot visokošolskih učiteljev, predvsem z namenom približati se najuglednejšim tujim fakultetam.

Ena takšnih sprememb bo sprotno preverjanje usvojenih vsebin po vsebinskih sklopih, kar bi po zgledu temeljnih kliničnih predmetov Interna medicina in Kirurgija vpeljali v vse klinične vsebine. Enovit študijski program splošna medicina na MF UM ponuja tudi desetodstotni delež izbirnih vsebin, ki študentom omogočajo, da poglobijo vedenja in znanja s področij, ki jih še posebej zanimajo. Bolonjska prenova študijskega programa je že pred leti prinesla več individualnega in seminarskega dela študentov; da bi kakovost tega dela študijskega programa povečali, naj bi študentje pri vseh kliničnih predmetih zasnovali seminarska dela kot strokovni članek, kakršna je že zdaj dobra praksa pri interni medicini.

Izkazalo se je tudi, da bi bilo primerno uvesti nekatere nove predmete, nekatere dosedanje pa smiselno združiti ali posamezne nadgraditi. Tako bo predmet Raziskovanje v medicini sestavni del predmetnika v drugem letniku, da bodo študentje dovolj zgodaj dobili primerna znanja o medicinskem raziskovanju, pisanju in pripravi projektov in znanstvenih člankov, spoznavali bodo znanstvene baze, se urili v medicinski statistiki ipd. Študentje bodo s pridobljenimi temeljnimi znanji še uspešnejši pri potegovanju za dekanove nagrade, pa tudi na razpisih mednarodnih združenj za izobraževanje v medicini, nenazadnje se bodo lažje odločali za podiplomski študij in raziskovanje.

V drugem in tretjem letniku bodo študentje prisluhnili vsebinam, kot so statistika, epidemiologija, analiza člankov, medicinska angleščina ipd. v okviru predmeta EMB oz. Evidence Based Medicine (z dokazi podprta medicina). Veliko energije bo potrebne za vzpostavljanje in usvajanje vsebin, ki bodo študentom in diplomantom zagotavljale kompetentnost oz. profesionalnost. V tretjem in četrtem letniku študenti dobivajo predmet Profesionalizem (Professional Development in Medicine), kar predstavlja popolno novost. Po dveh letih predklinike se začnejo na naši fakulteti klinični predmeti. Izkazalo se je, da bi bilo v četrtem letniku dobro uvesti t. i. integralni predmet, ki bo vključeval klinično anatomijo, klinično fiziologijo, klinično farmakologijo in klinično biokemijo. Vsebine, ki bodo predstavljale nadgradnjo predkliničnih znanj ter vgradnjo kliničnih znanj in veščin, bodo pomagale študentom pri vključevanju v zdravstveni sistem oz. delo z bolnikom in ob bolniku.

Enega najdaljših, najzahtevnejših in najdražjih študijev zaenkrat

ne zaokrožuje priprava diplomskega dela, vendar bi bilo več kot dobro dobiti uvid v uspešnost tako na predklinični kot klinični ravni. Na fakulteti tečejo razprave tudi o neki obliki integralnega izpita po predkliničnem in še enega po kliničnem delu študija. »To predstavlja dodatne in velike spremembe v študijskem programu, a bodo slej ko prej nujne. O kakovosti študijskega programa na Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru nam veliko pove podatek, da naši študentje, ki del študijskega programa opravijo v tujini, dosegajo izvrstne uspehe. Prav tako so informacije iz naših temeljnih učnih baz pozitivne. Nekateri naši prvi diplomanti so že opravili specializacije, prav tako se brez težav zaposlujejo v tujini. Na fakulteti jim damo dovolj temeljnega znanja in ustrezne kompetence, pridobijo si veliko kliničnih veščin in spretnosti, veseli smo ocen, da imajo primeren odnos. A resne analize uspešnosti študija in zadovoljstva še nismo naredili, saj procesi podiplomskega izobraževanja (pripravnštvo, specializacije) še potekajo. Velika večina prvih diplomantov iz leta 2010 bo letos zaključila specializacije, to pa bo tudi primeren čas za ugotavljanje, kaj vse bi še lahko izboljšali v študijskem programu,« je povedal dekan prof. dr. Ivan Krajnc. O načrtovanih spremembah kurikuluma razpravljajo na organih fakultete, pri tem pa so aktivno vključeni tudi študentje preko svojih predstavnikov. Kot poudarja tudi dekan, so prav študentje predlagali nekatere spremembe, zlasti pa si na fakulteti prizadevajo za nadaljnje usklajevanje študijskega programa z najodličnejšimi fakultetami, predvsem z Medicinsko fakulteto Univerze v Oulu: »Pri tem imamo veliko podporo dekana te fakultete, prof. dr. Kyöstija Oikarinena. Prav tako sodelujemo tudi z nekdanjim dekanom Medicinske fakultete iz Oula in nekdanjim rektorjem Univerze v Oulu ter našim zaslužnim gostujočim profesorjem prof. dr. Heikkijem Ruskoahom. Oba bosta jeseni tudi gosta na naši fakulteti, kar bo medsebojno sodelovanje pričakovano še poglobilo,« je poudaril prof. dr. Ivan Krajnc.

Dekan je izpostavil še prizadevanja v evropskem območju, da bi se oblikovali skupni standardi za medicinske fakultete oz. medicinsko izobraževanje, pa tudi za univerzitetne bolnišnice kot temeljne učne baze. To je sedaj še vedno področje, ki je urejeno zelo različno, v veliki meri pa odvisno od nacionalnih tradicij in struktur visokošolskega izobraževanja. V prihodnje bo mobilnost študentov in doktorjev medicine znotraj Evrope narekovala tudi preverjanje medicinskih licenc in evalvacijo o stopnji raziskovanja v institutih in bolnišnicah, kjer se izobražujejo študentje medicine. V luči pričakovanih sprememb na evropski ravni dobijo želene in načrtovane posodobitve v kurikulumu Medicinske fakultete Univerze v Mariboru novo podobo.

Z novimi predmeti razširiti pogled na medicino

Avtor: Miha Rubin

Foto: Miha Rubin

Prof. dr. Ivan Krajnc je junija nastopil nov mandat dekana Medicinske fakultete v Mariboru. V njegovem programu dela za naslednje obdobje je prva prioriteta prenova dodiplomskega študijskega programa Splošna medicina. Vsebinsko je že dorečena: »V program bomo umestili nekatere nove predmete, nekaterim obstoječim bomo spremenili število kreditnih točk, nekaj dosedanjih predmetov pa opustili,« je povedal prof. Krajnc. Te spremembe naj bi zaživele v študijskem letu 2017/2018.

Zakaj ste se odločili za prenavo študijskega programa?

Menimo, da bomo s spremembami še izboljšali kakovost znanja ob koncu študija. Prenova študijskega programa prinaša raziskovanje kot poseben predmet s statistiko, pa tudi e-izobraževanje in telemedicino. Ti predmeti bodo umeščeni v zgodnjo fazo pouka. Prav tako bomo uvedli predmet, ki mu pravimo prikaz in učenje vsebin, temelječih na dokazih (Evidence Based Medicine). Nadalje bo nov predmet, s katerim želimo bolj integrirati predklinične in klinične vsebine, poudarek pa bo še na predmetu, poimenovanem profesionalizacija poklica. Pri tem bo šlo za pridobivanje veščin v komuniciranju, izpostavljen bo tudi sociološki vidik medicine, odnos zdravnika do družbe.

Pri študiju na mariborski Medicinski fakulteti je že vsa leta v ospredju pridobivanje praktičnih znanj in veščin. Ali bo tudi v prihodnje tako?

Vse to bo ostalo. Še več, pridobivanje praktičnih veščin, kar omogoča naš simulacijski center, bomo razširili še na druga področja. Doslej je bil poudarek na področju internistike, sedaj se pridobivanje praktičnih veščin širi na posamezne diagnostične postopke, kirurgijo, ginekologijo in porodništvo. Novi predmeti, ki sem jih omenil, pa bodo omogočili študentom, da bodo dovolj zgodaj usvojili tudi veščine raziskovanja in pisanja člankov. Verjamemo, da bo s tem tudi kakovost naših seminarjev boljša.

Načrtujete tudi uvedbo dveh novih študijskih programov, klinične farmacije in stomatologije. Zakaj ste izbrali prav omenjeni stroki?

Predvsem zaradi pomanjkanja kadra. Po številu zdravnikov dentalne medicine smo na repu evropske lestvice. Pri nas imamo med 0,6 in 0,7 stomatologa na tisoč prebivalcev, sosednja Hrvaška ima enega na tisoč prebivalcev. Severovzhodna Slovenija je v primerjavi s centralno regijo tudi pri tem kadru izrazito podhranjena. Posledično imajo v Zdravstvenem domu dolge čakalne dobe za različne stomatološke posege. Zdaj imamo v Sloveniji samo en oddelek za dentalno medicino v okviru Medicinske

Prof. dr. Ivan Krajnc

fakultete Ljubljana in eno fakulteto za farmacijo. Tako smo se po vzoru iz tujine odločili, da tudi na naši Medicinski fakulteti poleg splošne medicine vzpostavimo še oddelka za dentalno medicino in klinično farmacijo.

Kako daleč so ta čas postopki za uvedbo novih oddelkov znotraj Medicinske fakultete v Mariboru?

Za klinično farmacijo je študijski program, v katerem z veliko predmeti sodeluje tudi Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo Univerze v Mariboru, sestavljen in je že v postopkih na organih univerze. Računamo, da ga bodo ti potrdili v kakšnem letu ali dveh in nato posredovali v potrditev še na Nacionalno agencijo za kakovost v visokem šolstvu. Realno je pričakovati, da bi s tem študijem pričeli v letu 2018/2019.

Pri projektu stomatologije pa vas čaka še nekaj več dela.

Tudi s pobudo za uvedbo študija stomatologije se ukvarjamo že nekaj časa. Stomatologija in splošna medicina imata skupno delo prvi dve leti študija, ko imata iste predmete. Pri stomatoloških predmetih in profesorjih pa smo v Mariboru na popolnem začetku. Stomatologija se v smislu akademskega izobraževanja tukaj skorajda ni razvijala, zato smo se naslonili na Medicinsko fakulteto Reka, s katero že več let zgleđno sodelujemo. Kompleten stomatološki del pouka bo tako prevzela Medicinska fakulteta Reka, za kar smo že podpisali pismo o nameri, za splošno medicino na stomatologiji pa bomo odgovorni mi. Šlo bo torej

za neke vrste joint venture program dveh fakultet. Tudi pri tem je že imenovana komisija, ki pripravlja kurikulum. Stomatološki program bi lahko uvedli v dveh do treh letih.

Kakšna pa bo pri tem projektu vloga Zdravstvenega doma, torej izvajalca zobozdravstvenega varstva v Mariboru?

Mariborski Zdravstveni dom bo naša učna baza za področje dentalne medicine, saj bomo v njem izvajali vaje in praktični pouk. Dogovorili smo se tudi, da bo Zdravstveni dom na naš podiplomski študijski program biomedicinska tehnologija jeseni napotil vsaj 10 stomatologov, ki bodo tekom let prišli do ustreznih akademskih nazivov.

Za koliko študentov pripravljate študija klinične farmacije in stomatologije?

Računamo, da bomo na vsakega od novih programov vpisali od 40 do 50 študentov letno. Ali bosta programa financirana z javnim denarjem ali bosta samoplačniška, zaenkrat še ni znano.

Interes za študij medicine v Mariboru je vsa leta precej večji od števila vpisnih mest. Zakaj to število, blizu 100 letno, ostaja nespremenjeno?

Interes znatno presega naše vpisne zmoglosti, tako da dobivamo res najboljše gimnazijce. Kar okrog 60 odstotkov naših študentov, ki jih vpišemo vsako leto, je zlatih maturantov. Količinsko smo pri vpisu omejeni predvsem glede na kadrovske zmogljivosti v mariborskem UKC. Praktični pouk, ki teče v UKC od tretjega letnika naprej, je pač odvisen od kadra, ki je v bolnišnici na razpolago. Praktične in klinične vaje v UKC morajo biti v manjših skupinah po pet ali šest študentov in tukaj nastane ozko grlo. Res pa je, da tudi javnih sredstev zdaj nimamo dovolj, da bi lahko povečali vpis. Število vpisnih mest, ki ga imamo, je trenutno maksimalno možno.

Precej vaših diplomatov ne dobi priložnosti za zaposlitev v domačem okolju, obenem pa tukajšnje zdravstvene ustanove pesti kadrovska stiska. Kaj je privedlo do tega nesmišlja?

Razlogov je več. Glavni je ta, da direktorji bolnišnic in predstojniki klinik nimajo kompetenc v smislu kadrovanja za svoje potrebe, temveč celotno specializacijo, ki traja več let, formalno vodi zdravniška zbornica. Logično bi bilo, da bi UKC Maribor dobival naše najboljše diplomante, kajti samo to je garancija, da bodo njegove klinike na dolgi rok uspešne. Predstojnikom klinik in oddelkov bi morali vrniti možnosti kreiranja kadrovske politike, saj tudi najboljše poznajo kadrovske deficite. Tudi v tujini odločajo o kadrih predstojniki klinik.

Kje vidite rešitev za organizacijske težave v slovenskem zdravstvu?

V zdravstveni sistem je treba pripeljati več denarja. S približno 2000 evri na prebivalca, kolikor dajemo za zdravstvo, ne moremo biti konkurenčni sosednji Avstriji, ki daje 5000 evrov. Ali

Nemčiji, ki daje 7000 evrov na prebivalca. Naš zdravstveni sistem ne more biti dober, če na primer na kardiologa čakaš osem mesecev. Vmes lahko že trikrat umreš. Pri nas je problem v celotni sistemski ureditvi, v zavarovalništvu itd. To so predvsem politična vprašanja.

V sedanjih razmerah si mnogi mladi zdravniki po koncu študija, ki ga financira država, poiščejo delo v tujini. Kako gledate na to?

Za Slovenijo kot majhno državo to predstavlja dvojno škodo. Prvič zato, ker imamo že tako premalo zdravnikov in jih je po odhodu nemogoče hitro nadomestiti. Drugič pa, ker v njihovo izobraževanje vložimo določen davkoplavevalski denar. Študij medicine stane v Evropski uniji povprečno okoli 20.000 evrov letno na študenta, pri nas ga izvajamo za 6000 evrov, ker večina predavateljev dela po podjemnih pogodbah. Ko gredo naši diplomanti v tujino, je to pravzaprav podarjen denar drugi državi, razvitejši od naše. V glavnem namreč odhajajo v Avstrijo in Nemčijo.

Kako zaustaviti ta trend?

Delovne migracije so v Evropski uniji postale nekaj samoumevnega, tudi na področju zdravstva so prisotne. Potrebe v tujini vsekakor so, v Nemčiji manjka blizu 70.000 zdravnikov. Naši študentje že v času študija precej hodijo po svetu, se naučijo jezika, navežejo stike in jih potem v tujini rade volje vzamejo v službo. Kljub temu jih večina ne gre v tujino z lahkim srcem. A če je situacija pri nas takšna, kot je sedaj, potem se pač marsikdo, ki bi sicer raje delal doma, odpravi tja, kjer mu omogočijo boljše življenje. Teh migracij ni možno zavreti z nekimi direktivami, temveč je treba urediti razmere znotraj zdravstva.

Na mariborski Medicinski fakulteti je zaključilo študij že okrog 450 mladih zdravnic in zdravnikov. Ali veste, koliko se jih je potem zaposlilo v Sloveniji?

Natančnih podatkov, kje vse so se zaposlili, še nimamo. Smo pa ustanovili tako imenovani Alumni klub in želja je, da se naši diplomanti oziroma zdravniki preko tega kluba povežejo z matično fakulteto, prihajajo nanjo, se na njej še dodatno izobražujejo, pomagajo s kakšnimi prispevki. Preko tega kluba želimo tudi pripraviti statistiko, kje so se zaposlili naši diplomanti.

Iz bolnišnic prihajajo informacije, da so diplomanti Medicinske fakultete v Mariboru dobro usposobljeni za delo z bolniki. Te povratne informacije so gotovo pomembne za vas.

Seveda so pomembne. V študijski proces vlagamo veliko truda in energije. Ko izvemo, da so naši diplomanti dobri v praksi, je vse to nekako poplačano. Tudi zato se trudimo, da je program kakovosten in sodoben. Spremembe, ki jih pripravljamo v podiplomskem izobraževanju, gredo v tej smeri, da bodo naši diplomanti na koncu šestih let imeli širši pogled na medicino in na naloge, ki jih čakajo pri opravljanju zdravniškega poklica.

Učbenik, ki je povezal slovenski medicinski fakulteti

Avtorja: Elvira Žibrat, Miha Rubin

Foto: Saša Kos

Nabor medicinske študijske literature je od aprila bogatejši za pomembno novost – za prvi slovenski učbenik Ginekologija in perinatologija. Skrbno pripravljeno delo obsega kar 714 strani, na katerih je 86 avtoric in avtorjev spisalo 88 poglavij. Učbenik, ki z vseh zornih kotov obravnava tako ginekologijo kot perinatologijo, je izšel v založbi Medicinske fakultete Univerze v Mariboru. Univerzitetni učbenik Ginekologija in perinatologija je plod večletnega dela zdravnikov ginekologov in perinatologov, pa tudi onkologov, transfuziologov, internistov, pediatrov in neonatologov, travmatologov, psihologov, anesteziologov, patologov, histologov in embriologov, genetikov, anatomov in drugih. »Ponosni smo, da je učbenik izdala naša fakultetna založba, kot izjemen primer dobre prakse pa moram izpostaviti sodelovanje strokovnjakov medicinskih fakultet obeh osrednjih slovenskih univerz,« je pojasnil dekan Medicinske fakultete v Mariboru prof. dr. Ivan Krajnc. Po njegovih besedah gre za prvi skupni univerzitetni učbenik, ki pokriva obe področji reproduktivnega zdravja – ginekologijo in perinatologijo.

Urednika učbenika sta predstojnik Katedre za ginekologijo in porodništvo Medicinske fakultete Univerze v Mariboru prof. dr. Iztok Takač ter predstojnica Katedre za ginekologijo in porodništvo Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani prof. dr. Ksenija Geršak. »Bogat nabor dosedanje strokovne literature s področij ginekologije in perinatologije govori o tem, da smo pogrešali univerzitetni učbenik za študente medicine, ki celovito obravnava ti dve izjemno široki in s številnimi drugimi področji medicine prepleteni vedi,« je povedal prof. dr. Iztok Takač. »Želimo si, da

bo učbenik Ginekologija in perinatologija služil študentom obeh medicinskih fakultet, namenjamo pa ga tudi specializantom ginekologije in porodništva ter pediatrom,« je dodala prof. dr. Ksenija Geršak.

Učbenik Ginekologija in perinatologija sestavljata dva prostorsko ločena dela, ki pa se vsebinsko prepletata in tudi tako prinašata pomembno sporočilo, da sta obe veji medicine neločljivo povezani in soodvisni. V prvem delu, ki je bolj ginekološki, so v uvodu poglavja o anatomiji, embrionalnem razvoju, fiziologiji, anamnezi in ginekološkem pregledu. Sledijo poglavja o preiskavah v ginekologiji, ginekoloških boleznih, različnih načinih zdravljenja itd. Z anatomijo, fiziologijo in anamnezo se začena drugi del učbenika, ki govori o perinatologiji. Dobršen del tega je posvečen vodenju nosečnosti in preiskavam v nosečnosti, pa tudi težavam in spremljajočim boleznim. Sledijo poglavja o porodu, tudi poporodno obdobje in dojenje sta podrobno obdelana, z reanimacijo novorojenčka pa se ta del učbenika zaključuje.

Priprava tako obsežnega učbenika s trdimi platnicami, barvnim tiskom ter več kot 600 ilustracijami in originalnimi fotografijami je bila tudi precejšen finančni zalogaj, izdajo pa so podprli številni sponzorji in donatorji. »Izdaja univerzitetnega učbenika, ki je združil ne le dve obsežni strokovni področji, temveč tudi visokošolske učitelje obeh slovenskih medicinskih fakultet, pomeni za našo mlado fakulteto veliko priznanje in izziv za druge katedre, da razmišljajo o podobnih rešitvah,« je dekan Medicinske fakultete Univerze v Mariboru prof. dr. Ivan Krajnc nakazal nadaljnji razvoj na področju publicistične dejavnosti.

Univerzitetni učbenik Ginekologija in perinatologija je izšel v nakladi 2000 izvodov.

Študenti pripravili prvi kongres RIBOM

Avtorica: Monika Markovič, vodja organizacijskega odbora

Foto: Miha Rubin

Na Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru je 8. in 9. aprila potekal 1. Medicinski raziskovalni kongres RIBOM, ki smo ga organizirali študenti mariborske MF pod okriljem Društva študentov medicine Maribor. Pod kratico RIBOM se skriva sporočilo našega kongresa, ki se v angleškem jeziku glasi Research is the Backbone of Medicine (raziskovanje je hrbtenica medicine).

RIBOM ni prvi študentski raziskovalni kongres, ki se je odvijal na Medicinski fakulteti v Mariboru. Tradicijo raziskovalnih kongresov smo Mariborčani začeli maja 2013 s Kongresom študentov medicine Maribor (KŠMM), ki je bil namenjen zgolj študentom mariborske Medicinske fakultete. Naslednji raziskovalni kongres je potekal januarja 2014 pod imenom Študentski medicinski raziskovalni kongres (ŠMRK) in je bil organiziran v sodelovanju s kolegi z Ljubljanske Medicinske fakultete. Letos smo želeli poseči še nekoliko višje in organizirati kongres z mednarodno udeležbo, zato smo povabili tudi predavatelje iz tujine in študente drugih medicinskih fakultet. Imeli smo čast gostiti tuje predavatelje s Švedske, z Norveške in iz Gradca ter slovenske strokovnjake s področja biomedicinskih ved. Kongresa so se udeležili tudi graški študentje, ki so na njem pripravili dve delavnici na temo intraosalne injekcije in krikotomije.

Okrog 200 udeležencev kongresa je imelo možnost spoznati najnovejše raziskave že uveljavljenih strokovnjakov. Seznanili smo se lahko tudi z desetimi študentskimi raziskovalnimi nalogami, ki jih je pred predstavitvami pregledala tudi štiričlanska strokovna komisija, s pomočjo katere smo zagotovili kakovost predstavljenih raziskovalnih nalog. Oba dneva so potekale tudi delavnice, na katerih so udeleženci lahko pridobili znanja in veščine iz osnov šivanja, prepoznavne in zdravljenja zunajmaternične nosečnosti,

akupunkturo, trajnega osebnega razvoja in profesionalne identitete, interpretacije elektrokardiografskih in rentgenskih posnetkov pljuč ter večine z že omenjenih delavnic graških študentov medicine.

Namen kongresa RIBOM je poudariti pomen raziskovanja med slovenskimi in mednarodnimi študenti medicine in mladimi zdravniki. Hkrati pa jim kongres omogoča, da predstavijo svoja najnovejša odkritja in zanimivosti svojim študijskim kolegom ter jih s tem navdušijo za raziskovanje. Dodatno daje kongres RIBOM priložnost Mariboru, da se predstavi kot univerzitetno mesto ter križišče za izmenjavo idej, znanj in izkušenj. Vizija kongresa je ustvariti dolgoletno tradicijo, da se bodo vsako leto lahko srečali študenti in strokovnjaki biomedicinskih ved.

Raziskuje 17 odstotkov študentov

»Prepričan sem, da bo kongres RIBOM postal tradicionalen. Ta kongres je pomemben kamenček v mozaiku prihodnjega razvoja in pričakovanega znanstvenoraziskovalnega preboja naše fakultete,« je povedal dekan Medicinske fakultete v Mariboru prof. dr. Ivan Krajnc. Kot je poudaril, na fakulteti beležijo znatno in kakovostno raziskovalno delo študentov. Že od leta 2007 vsako leto razpišejo okrog 50 raziskovalnih tem, s katerimi se študenti potegujejo za zlato, srebrno in bronasto Dekanovo nagrado ter za Dekanovo priznanje. Do leta 2015 je 16 študentov prejelo zlato, 16 srebrno in 19 bronasto posamično ali skupno Dekanovo nagrado, 62 pa Dekanovo priznanje. Podatki kažejo, da aktivno raziskuje 17 odstotkov vseh študentov Medicinske fakultete, mnogi med njimi pa rezultate raziskav objavljajo, tudi v revijah s faktorjem vpliva.

Prvi raziskovalni kongres RIBOM je privabil okrog 200 udeležencev.

Tutorstvo v pomoč pri premagovanju študijskih izzivov

Avtor: Miha Rubin

Foto: Arhiv tutorstva

Študenti tutorji so poskrbeli tudi za publikacijo Vodič po UKC.

Eden od uspešnih projektov na mariborski Medicinski fakulteti, ki jih izvajajo študenti, je tudi tutorski sistem. Ta študentom medicine zagotavlja zelo dobrodošel vir znanja, izkušenj in podpore pri premagovanju študijskih izzivov, zato želijo tutorstvo, ki se je skozi leta vsebinsko in po obsegu spreminjalo, v prihodnje še razširiti. Študentsko tutorstvo na Medicinski fakulteti Univerze v Mariboru je kot projekt pod okriljem Študentskega sveta te fakultete zaživelo leta 2007. Sprva so ga izvajali z desetimi tutorji, trenutno pa je vanj vključenih 46 študentov tutorjev. »Naš glavni cilj je, da na sistematičen in zanimiv način prenašamo znanje s študenta na študenta. Pri tem se trudimo čim bolj spodbujati kritično mišljenje in krepiti sposobnost interdisciplinarnega povezovanja znanj. Prav tako krepimo tudi pripadnost fakulteti. V višjih letnikih pa poučujemo klinične veščine,« je pojasnil koordinator tutorjev Matic Mihevc.

Po njegovih besedah tutorski sistem na Medicinski fakulteti obsega predklinični in klinični del: »Na predkliniki imamo za študente prvih letnikov uvajalne tutorje, teh je 12. Nato v drugem letniku izvajamo predmetno tutorstvo, za kar imamo osem tutorjev. Temu sledi klinična raven, kjer imamo 26 kliničnih tutorjev, ki študentom pomagajo pri učenju kliničnih veščin pri rednem predmetu Interna medicina s propedeutiko in pri izbirnem predmetu, pripravljamo pa še klinične delavnice za študente 6. letnikov.«

Kot novost velja omeniti, da uvajajo tudi kirurško tutorstvo z dvanajstimi kirurškimi tutorji; tako so letos prvič izvedli vajo z naslovom Priprava kirurškega polja na mediano laparotomijo, na medicinsko-raziskovalnem kongresu RIBOM pa so pripravili delavnico kirurškega šivanja. V prihodnosti bodo sistem tutorstva, vanj so pravzaprav zajeti vsi študenti od prvega do šestega letnika (kot izvajalci, uporabniki ali oboje), še nadgrajevali: »Naša vizija je, da bi ga razširili tudi na ginekologijo, pediatrijo in ostala področja, za katera bo izkazan interes,« je povedal Matic Mihevc.

Poleg tutoriranja so po njegovih besedah aktivni še na področju publiciranja, raziskovanja in pri organizaciji dopolnilnih dogodkov na nacionalni ravni. Letos so tako izdali publikacijo Vodič za bruce in Vodič po UKC, maja so osmič zapored organizirali dogodek Kam po študiju splošne medicine, k temu pa so letos dodali še dogodke Bruci trenirajo, Obvladam AKS in izobraževalni vikend Klinikfest, načrtovan v novembru.

»Tutorji so nam res v veliko pomoč, saj nam na primer približajo to, kako poteka delo na kliniki. Od teh vaj veliko odnesemo,« je povedala študentka 3. letnika Nina Kokalj, ki ima tutorja na področjih kirurgije in propedeutike. »Dobro je, da so tutorji študenti, saj so nam nekoliko bližje in imajo tudi več časa kot zdravniki,« je dodala.

Podpora vodstva fakultete

Tutorski sistem na mariborski MF zelo podpira tudi vodstvo fakultete, je povedala prodekanja za študentska vprašanja Suzana Bračič. Tutorstvo (študenti vsako leto opravijo samoevalvacijo) se je namreč izkazalo za smiselno in uspešno, saj je med drugim prispevalo k izboljšanju prehodnosti iz letnika v letnik, dobrim odnosom med študenti tutorji in profesorji itd.

Kot je poudaril prodekan za študijske zadeve prof. dr. Radovan Hojs, tutorstvo predstavlja pomembno dodano vrednost študija na MF UM. »Začetki tutorstva segajo že kar v začetek delovanja fakultete. Sprva je bilo tutorstvo usmerjeno predvsem na prilagoditev na študij po srednji šoli in v izboljšanje prehodnosti v nižjih letnikih. Ta del tutorstva ima še danes pomembno vlogo v nižjih letnikih. Sčasoma pa so se razvile bolj kompleksne oblike tutorstva, največ je narejenega na tutorstvu na kliniki, kjer študenti aktivno sodelujejo pri pouku svojih kolegov, seveda po predhodni ustrezni edukaciji in stalni kontroli procesa,« je pojasnil prof. Hojs.

Družabna igra za boljše teoretično znanje

Avtor: Miha Rubin

Foto: Arhiv tutorstva

Študenta mariborske Medicinske fakultete in klinična tutorja Luana Luk in Nejc Pulko sta na 20. Graški konferenci o izobraževanju v medicini konec marca na Dunaju prejela prvo nagrado za poster z naslovom Propaideutikos. Z njim sta predstavila raziskavo, opravljeno s pomočjo družabne igre Propaideutikos, ki so jo razvili v sklopu kliničnega tutorstva na Medicinski fakulteti.

Na tej je študentom 3. letnika na voljo izbirni predmet Izbrane vsebine in novosti v propedeutiki, ki ga izvajajo študentje tutorji. »Cilj predmeta je študente naučiti praktičnih veščin na modelih in jim olajšati prehod na kliniko ter delo z bolniki. Od študentov se ob znanju izvedbe praktične veščine zahteva tudi določeno znanje teorije. Namen raziskave je bil preveriti teoretično znanje študentov in preizkusiti, ali lahko namizna igra izboljša to znanje na zanimiv in interaktiven način. Rezultati so pokazali, da je bilo teoretično znanje študentov, ki so odigrali igro Propaideutikos, statistično značilno boljše kot pri kontrolni skupini,« je povedal Nejc Pulko.

Ob njem in Luani Luk sta bila med avtorji raziskave še vodja Laboratorija kliničnih veščin ter specializantka ginekologije in po-

Luana Luk in Nejc Pulko

rodništva v UKC Maribor Tamara Serdinšek ter nosilec predmeta Izbrane vsebine in novosti v propedeutiki in predstojnik Oddelka za nefrologijo UKC Maribor prof. dr. Sebastjan Bevc. Letošnja 1. nagrada na Graški konferenci je po mnenju nagrajencev potrditev, da se tutorstvo na Medicinski fakulteti v Mariboru razvija v pravo smer.

Aktivno sodelovanje na kongresu v Amsterdamu

Avtor: Kristijan Skok, študent 4. letnika MF

Foto: Kristijan Skok

Dva študenta Medicinske fakultete Univerze v Mariboru sva se znašla v nepričakovani vlogi aktivnih udeležencev na XI. kongresu Evropske organizacije za Crohnovo bolezen in kolitis v Amsterdamu. Katarina Zupančič in Kristijan Skok sva na tem kongresu v obliki posterja predstavila najino raziskovalno delo s poudarkom na genetiki kronične vnetne črevesne bolezni (KVČB), opravljeno pod mentorstvom prof. dr. Uroša Potočnika in prof. dr. Pavla Skoka.

Posebnost omenjenega kongresa *European Crohn's and Colitis Organization* (ECCO) je v dejstvu, da je eden od najpomembnejših v svetu, ki predstavlja tako specifično področje v medicini. Na letošnjem kongresu ECCO marca v *Rai Convention Centre* se je zbralo rekordnih 6265 udeležencev iz več kot devetdesetih držav. Vseh slovenskih udeležencev je bilo 30, njihova predstavnik pa sta bila prof. dr. Ivan Ferkolj in mag. David Drobne s kliničnega oddelka za gastroenterologijo UKC Ljubljana.

Kongres je bil vsebinsko oziroma tematsko zasnovan zelo raznoliko; program je vključeval delavnice, predavanja, predstavitve, satelitske simpozije in voden ogled posterjev. Uvodno predavanje je imela tedanja predsednica ECCO Séverine Vermeire, ki je poudarila poseben pomen letošnjega kongresa, saj je potekal v luči volitev novega predsednika in uveljavitve novih smernic na področju zdravljenja KVČB. Omeniti velja tudi bogato spremljajočo dejavnost v času odmorov. Številna farmacevtska podjetja so predstavljala sodobne smernice zdravljenja ter novosti na trgu zdravil, še zlasti bioloških.

Delavnice na kongresu so se nanašale na raznolike vsebine, od molekularne etiologije do kliničnih ultrazvočnih in endoskopskih raziskav. Že ta bežen prikaz dokazuje, da sva morala ubrati premišljen pristop in se osredotočiti na tisto, kar je pomembno in po najinem mnenju najbolj zanimivo. Tako sva se poskušala kar najbolj temeljito pripraviti na predstavitev posterja in izsled-

kov raziskave.

Cilj najine raziskave je bil izdelava uporabnega genetskega profila za napoved tveganja posameznika za razvoj bolezni. V študijo je bilo vključenih 160 bolnikov s Crohnovo boleznijo in 209 zdravih posameznikov. Asociacijska študija je bila narejena na 74 mononukleotidnih polimorfizmih (*single nucleotide polymorphisms*), podatki statistične analize pa preverjeni s podatki metaanalize iz leta 2012. Z izdelanim modelom, ki je dosegel dobro specifičnost in občutljivost, sva uspela prikazati potencialno uporabnost populacijsko specifičnih študij za presejalno dejavnost.

Najino delo je že v aprilu našlo svoj prostor tudi v reviji *World Journal Of Gastroenterology*; nedvomno predstavlja objava članka v tako kakovostni reviji spodbudo za najino delo tudi v bodoče. Hkrati pa to izkazuje kontinuiteto najinih prizadevanj in dela na tem področju, saj sva lani prvič sodelovala na mednarodnem kongresu Genetika 2015 v Rogaški Slatini. Prejela sva prvo nagrado za poster.

Z udeležbo na kongresu v Amsterdamu sva spoznala razkorak med »resničnim« sodelovanjem in predstavitvijo na vsebinsko usmerjenih strokovnih kongresih in pasivno udeležbo na tovrstnih strokovnih prireditvah. Sodelovanje na kongresu je za naju koristna in lepa izkušnja, ki se je vtisnila v spomin in jo bova vsak po svoje podoživljala.

Ob koncu želim izraziti zahvalo vsem, ki so nama na kakršenkoli način pomagali. Še posebej gre zahvala mentorjema prof. dr. Urošu Potočniku in prof. dr. Pavlu Skoku z Medicinske fakultete (MF) v Mariboru za njune nasvete in pomoč. Prav tako velja zahvala Centru za humano molekularno genetiko in farmakogenomiko MF ter nenazadnje dekanu prof. dr. Ivanu Krajncu za njegov posluh in podporo.

Kristijan Skok in Katarina Zupančič

Ozaveščanje študentov o zdravi prehrani

Avtor: Miha Rubin

Foto: Miha Rubin

Društvo študentov medicine Maribor je v sklopu projekta GourMED nedavno izpeljalo posvet o prednostih ekološke hrane za zdravje. »Miselnost o pomembnosti zdrave prehrane počasi prodira v zavest na naši Medicinski fakulteti,« je povedala Alja Gričar, vodja projekta GourMED.

Ta dokaj nov projekt je namenjen izobraževanju in ozaveščanju študentov medicine o zdravi prehrani in kulturi prehranjevanja na področjih klinične, športne in vsakodnevne prehrane, sta pojasnili študentki mariborske Medicinske fakultete Alja Gričar in Ina Ülen: »Skozi prizmo strokovnih posvetov, predavanj, delavnic in interaktivnih okroglih miz odstiramo obzorja celotnega spek-

tra mavrice prehrane.«

Za pripravo posveta o prednostih ekološke hrane za zdravje so se v Društvu študentov medicine Maribor odločili predvsem zato, ker v sklopu študija o tem skorajda ni govora. »Študentje sami prepoznavamo pomen zdrave prehrane. Tako zagovarjamo pomembnost kakovostne hrane in načina prehranjevanja kot vira zdravja in boljšega življenjskega sloga,« sta sporočili Alja Gričar in Ina Ülen. O odnosu mladih do hrane sogovornici menita, da ga je nepravilno posploševati, kljub temu pa avtorji projekta GourMED opažajo, da se mladi želijo zdravo prehranjevati, a se zatakne ravno pri njihovi osveščenosti oziroma pridobivanju re-

levantnih in strokovnih smernic. Zato je eden od ciljev projekta, da bodo študentje medicine zmožni na primeren in strokoven način prenašati tudi tovrstno znanje na laike.

»Zdrava prehrana dobiva vedno večji pomen pri zdravljenju bolezni sodobnega časa, predvsem pri preprečevanju kroničnih bolezni in njihovih zapletov. Vse več bolezni je namreč mogoče povezati z uživanjem živil, ki so obremenjena s prekomerno uporabo pesticidov, lahkotopnih gnojil, antibiotikov in drugih kemičnih snovi. Vse to močno obremenjuje tudi okolje, zato se poleg omenjenega neposrednega vpliva srečujemo še s posrednim vplivom, ki se odraža kot pojav nekaterih kroničnih bolezni,« sta zapisali Alja Gričar in Ina Ūlen.

»Izredno sem vesela, da ste študentje medicine pokazali zanimanje za to temo in naredili povezavo med hrano in zdravjem,« je na posvetu o prednostih ekološke hrane za zdravje povedala prof. dr. Martina Bavec s Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede Univerze v Mariboru. »Ob vsakem drugem nakupu sadja in zelenjave domov prinesemo tudi ostanke pesticidov,« je pojasnila. Zato ljudem priporoča uživanje ekološko pridelanih živil (zelenjave, sadja, sokov ...), ki imajo štiri- do petkrat nižjo vse-

nost ostankov pesticidov od živil iz intenzivnega kmetijstva. Prisotnost zdravju škodljivih snovi v prehrani sicer različno vpliva na različne skupine ljudi, med bolj občutljivimi so nosečnice in otroci. Po mnenju strokovnjakov lahko dolgotrajna izpostavljenost tudi majhnim vsebnostim ostankov pesticidov povzroča nekatere bolezni in deformacije, na primer okvare živčnega sistema, hormonske motnje, hiperaktivnost itd.

Malo neposrednih zastupitev

Glede neposrednih zastupitev s pesticidi pa je predstojnik katedre za klinično farmacijo na Medicinski fakulteti in oddelka za nefrologijo v mariborskem UKC prof. dr. Sebastjan Bevc povedal, da je pogostnost v klinični praksi zelo majhna. V UKC Maribor so namreč v letih 1997–2008 obravnavali 25 primerov tovrstnih zastupitev, od leta 2008 do aprila letos pa le pet primerov, od tega je v dveh šlo za otroke. Te zastupitve s pesticidi (med znaki so težko dihanje, slinjenje, trzanje, bruhanje ...) so se v minulih nekaj letih zgodile med opravljanjem kmetijskih opravil oziroma škropljenjem ali zaradi namernega zaužitja.

Na posvetu na Medicinski fakulteti se je tudi predstavilo nekaj slovenskih pridelovalcev ekoloških živil.

Vesti z Medicinske fakultete

Avtorja: *Elvira Žibrat, Miha Rubin*

V sklopu Tedna možganov 2016 so se na Medicinski fakulteti (MF) v Mariboru marca odvile različne aktivnosti, namenjene tudi širši javnosti. Na mednarodnem kongresu o možganski kapi so med drugim spregovorili o novih metodah preprečevanja, diagnosticiranja in zdravljenja te pogoste možganske bolezni, ki v Sloveniji vsako leto prizadene okoli 4000 ljudi.

Dogodek z naslovom Spektri nor(maln)osti, ki ga je v avditoriju MF pripravilo društvo za nevroznanost Sinapsa, pa je bil posvečen ozaveščanju javnosti o možganih in duševnosti. Mladi člani Sinapse pod mentorstvom Vida V. Voduška so z opisi zgodb izmišljenih oseb ponudili vpogled v doživljajske svetove in življenja ljudi, ki se soočajo z določenimi motnjami, kot so avtistična, shizofrenska, bipolarna in borderline osebna motnja.

* * *

Utrip na MF Maribor so spomladi popestrili tudi obiski tujih delegacij. Med drugim Univerze v Vzhodnem Sarajevu, vključno s predstavniko njene MF Foča. Ta deluje od leta 1993 in ima programe medicine, stomatologije, zdravstvene nege ter specialne edukacije in rehabilitacije. »Navdušeni smo nad simulacijskim centrom in laboratoriji, kakršnih nima nobena druga medicinska fakulteta v tem delu Evrope,« je dekan MF Foča prof. dr. Milan Kulić povedal o mariborski MF.

To je nedavno obiskala še delegacija iz Nemčije, v kateri sta bila tudi nemška veleposlanica dr. Anna Prinz in prof. dr. Jörg Steinbach, rektor Brandenburške tehniške univerze (BTU). Pozneje je dr. Anna Prinz v pismu dekanu prof. dr. Ivanu Krajncu pohvalila MF Maribor, tako njene projekte, sodelavce kot stavbo. Zapisala je še, da sta BTU in Univerza v Mariboru (UM) podpisali sporazum Erasmus +, s čimer so ustvarili podlago za izmenjavo študentov in profesorjev.

V sklopu obiska UM so si tukajšnjo MF pred kratkim ogledali tudi predstavniki univerze Hangzhou s Kitajske. Po tem jim je prof. dr. Ivan Krajnc posredoval seznam raziskovalnih projektov na MF Maribor, ki jih ima ta skupaj s partnerji v Evropi, hkrati pa je izrazil pričakovanje o prihodnjem sodelovanju z univerzo Hangzhou.

* * *

O odkritju znanstvenikov z Inštituta za patologijo ter Inštituta za mikrobiologijo in imunologijo MF Ljubljana ter Ginekološke klinike in Inštituta za radiologijo UKC Ljubljana, ki je potrdilo vpliv okužbe z virusom zika na pojav mikrocefalije, je bilo veliko zapisanega, saj to predstavlja izjemen prispevek slovenske medicine v svetovnem merilu. Med tistimi, ki so se jim avtorji članka Zika Virus Associated with Microcephaly (http://www.childsurvival.net/content.com_articles&artid-5605, page 1-4) zahvalili za sodelovanje, je tudi diplomant naše fakultete Peter Štrafela.

* * *

Na MF UM so v minulem letu dni uspešno zaključili podiplomski študij Biomedicinska tehnologija in pridobili naziv doktor znanosti: Anita Fekonja, Nina Gorišek Miksić, Nina Hojs, Matjaž Homšak, Boris Jančar, Vojko Kanič, Zlatka Kanič, Ivan Knežević, Silvo Koder, Danijela Krgović, Anton Lopert, Hugon Možina, Karmen Stanič in Jernej Završnik. Vsem iskrene čestitke!

* * *

Konec maja so se na prvem srečanju sestali diplomanti naše fakultete in na nove temelje postavili t. i. Alumni klub. Glede na to, da je MF Maribor zapustilo že več kot 450 diplomantov, nekateri pa so že opravili specialistične izpite, je bilo zanimivo izvedeti, kje uresničujejo svoje sanje in kako gledajo na svojo fakulteto. Prav tako smo jih povabili, da svojo radovednost nadgradijo in se morda kdaj vrnejo na fakulteto kot visokošolski sodelavci in visokošolski učitelji.

* * *

Skupina treh absolventov MF v Mariboru in dveh zdravnic pripravnic se je junija odpravila na humanitarno medicinsko odpravo v Afriko. Zdravnici pripravnici Ana Bogataj in Jana Boškovič ter absolventi medicine Jure Potočnik, Tjaša Potočnik in Bogdan Zdravković bodo tri mesece delovali v ambulanti na jugu Ugande, na jezeru Bunyonyi. »Vseh pet nas družijo želja pomagati sočloveku. Naš namen je nuditi osnovno zdravstveno oskrbo, ki je v naši domovini dostopna veliki večini prebivalstva, na kontinentu pod nami pa temu ni tako,« so pred odhodom sporočili udeleženci odprave v Ugando.

Mag. Pharm. Viktor Strauch – prvi lekarnar v Splošni bolnišnici Maribor in nemška žrtev za Slovenijo

*Avtorja: Elko Borko in Tatjana Kodrič
Foto: Jože Pristovnik*

V sredo, 24. februarja, sta Medikohistorična sekcija Slovenskega zdravniškega društva (MHS SZD) in Znanstveno društvo za zgodovino zdravstvene kulture Slovenije – Maribor pripravili drugo letošnje srečanje, ki je tokrat potekalo v dvorani v 4. nadstropju stavbe Maripharm v Mynarikovi ulici. S tem sestankom sta obe društvi zaključili druženja, ki so bila namenjena ohranjanju spomina na drugo svetovno vojno in zmagi nad fašizmom. Na sestanku je prišlo več kot 50 naših članov; zaradi programa smo med njimi videli tudi številne znane mariborske lekarnarje. Po pozdravnem nagovoru Lovra Dermote je zbrane pozdravil še predsednik prof. Elko Borko, ki je vse člane pozval, da se udeležijo letošnjega občnega zbora, ki bo 1. aprila v Slokanovi dvorani v UKC Maribor.

Po sprejetem dnevnem redu je nastopil znani mariborski kulturni delavec in filozof mag. Franci Pivec, ki je v izbranih besedah predstavil življenje prvega lekarnarja mariborske bolnišnice in njegov prispevek v narodnoosvobodilnem boju, zaradi katerega sta bila z ženo obsojena in na pragu svobode aprila 1945 usmrčena.

Zgodba o njegovem življenju in smrti je zanimiva, zato predavanje mag. Francija Pivca v nadaljevanju predstavljamo bolj podrobno.

Viktor Strauch se je leta 1889 v kraju Bielska na češko-poljski meji rodil očetu, ki je bil po narodnosti Poljak, mati pa je bila Nemka. Študij farmacije je zaključil leta 1916 v Gradcu, nato pa je bil vpo-

klican v avstro-ogrsko vojsko in bil v bitki pri Gorlicah težko ranjen. Od takrat je namesto desne podlahti uporabljal protezo, s pomočjo katere je bila desna roka v nekaki pravokotni drži, brez proteze mu je sicer bingljala ob telesu. Zaradi tega je postal levičar; jedel in pisal je z levico, tudi oblačil se je s težavo. Po končani vojni je postal begunec in taval po deželah razpadle monarhije in iskal primerno zaposlitev. Brez zaposlitve, ubog in lačen je iskal novo domovino, saj svoje po razpadu Avstro-Ogrske ni imel, prav tako pa je ostal brez sorodnikov, ki so pomrli. Med iskanjem službe je prišel v Zagreb, kjer ga zaradi okvare roke niso zaposlili. Iz objavljenih spominov prim. Franceta Cundriča zvmemo, da je na savskem mostu nameraval skočiti v deročo reko in končati svoje bedno življenje. Neki slučajno prisotni neznanec ga je pregovoril in skupaj sta odšla naprej iskat dobre ljudi. Za krajši čas je dobil delo v Podčetrtku, zatem je po naključju prišel v kandijsko bolnišnico usmiljenih bratov v Novem mestu, kjer so ga sprejeli za dela v bolnišnični lekarni. Tu je spoznal svojo ženo Marijo. Prese-lila sta se v Maribor, saj je dobil službo vodje podružnice v vele-drogerijskem podjetju Salus in končno je 28. aprila 1932 prevzel vodenje lekarne v Splošni bolnišnici Maribor. Bil je prvi civilni lekarnar naše bolnišnice, ki so jo ustanovili po prevratu leta 1919 in so jo uspešno, vse do leta 1932, vodile strokovno usposobljene redovnice, saj je bilo mesto predstojnika ves čas nezasedeno. Viktor Strauch je zaradi potreb hišne lekarne začel ustanavljati posebno grosistično podjetje pod imenom Banovinska centralna lekarna in veledrogerija s sedežem v Mariboru, ki je 16. maja 1934 dobila obrtno dovoljenje, kar je omogočilo trgovanje z zdravili, drogami, strupi in ostalimi, za zdravstvo potrebnimi

predmeti. Veledrogerija je bila samostojni poslovni subjekt in je samostojno poročala o poslovanju. Mag. pharm. Viktor Strauch je tako bil prvi lekarnar v mariborski bolnišnici, hkrati pa poslovodja te veledrogerije.

Uspešen razvoj hišne lekarnice in veledrogerije dokazuje dejstvo, da so že leta 1937 v lekarni delale tri farmacevtke, laborantsko delo sta opravljali dve priučeni sestri, administrativne opravke pa redno zaposleni knjigovodja.

V bolnišnici je imel veliko prijateljev, med katerimi je bil najpomembnejši upravitelj bolnišnice Josip Stegnar, pa tudi sicer je Maribor sprejel kot kraj svoje nove domovine.

Viktor Strauch je v Trčovi kupil malo posestvo in pogosto je zahajal v ta kraj blizu Maribora ter obujal spomine na svojo domovino. Po rojstvu sina Ludvika (Luda) sta z ženo zaradi urejenega življenja bila zadovoljna in dočkala vojno ter nemško zasedbo Maribora. Prim. France Cundrič je v svojih zapisih zabeležil, da ga je vojna zelo prizadela in da mu je v nemški ječi povedal, da je njegovo težko življenje narekovalo boj proti krivicam ne glede na njihov izvor, zato se je tudi uprl. Kot strokovnjak apotekar je našim pogumnim pohorskim borcem za svobodo začel pomagati z zdravili in zdravstvenim materialom. V njegovem malem dvosobnem stanovanju v bližini bolnišnice so se že od leta 1942 zbirali kurirji in drugi člani odpora, poleg tega pa so se v njem zdravili tudi ranjeni partizanski borci. Preko lekarnice so zdravniški organizatorji uredili redno pošiljanje medicinske opreme in zdravil k borcem na Pohorje. Magistra farmacije Viktorja Straucha in njegovo ženo so 1. decembra 1944 po izdaji aretirali ter ju 25. januarja po obravnavi pred posebnim sodiščem obsodili na smrt z obglavljenjem. V mariborski ječi je v isti celici s prim. Cundričem čakal na izvršitev kazni. Sredi marca 1945 so ga skupaj z ženo odpeljali v Gradec, saj ga je okupator hotel kaznovati, ker je kot Nемец deloval na strani narodnoosvobodilnega boja. Žena pa ni hotela zapustiti moža in se ni sklicevala na slovensko narodnost. Ob zadnjem slovesu je prim. Cundriču rekel, da ve, za kaj je delal in ga prosil, da poskrbi za sina.

Ob koncu tega čustveno obarvanega in govorniško popolnega prikaza življenja prvega lekarnarja naše bolnišnice je v dvorani nastopila tišina, ki jo je šele po nekaj minutah pretrgalo ploskanje zadovoljnih poslušalcev.

V razpravi po predavanju je vodja lekarnice v UKC Maribor dr. Silvo Koder napovedal, da mu bo vodstvo lekarnice ob prvi primerni priložnosti postavilo spominsko obeležje.

Sledilo je predavanje našega člana Lovre Dermota z naslovom Povezava med medicino in farmacijo – nekoč in danes. Predavatelj je analiziral odnos med lekarnarjem in zdravnikom v preteklosti, še v času cehovskih pravil, pa vse do danes ter nas povsem prepričal, da je bil medsebojni odnos v preteklosti bolj spoštljiv in profesionalen. Nekdanjega farmacevta je danes zamenjala farmacevtska industrija, ki prvenstveno skrbi za dobiček svojih delničarjev, moralno-etična načela, izoblikovana v preteklosti, pa niso v ospredju njihovega delovanja.

Na veliko presenečenje je predavatelj to razpravljanje lepo utemeljeval in poskrbel za številne dokaze, tako da je tudi on požel navdušeno priznanje poslušalstva.

Ob druženju po sestanku so številni udeleženci čestitali predavateljema in izražali podporo zamisli o spominskem obeležju v prostorih naše ustanove za prvega lekarnarja, domoljuba in žrtev med narodnoosvobodilnim bojem Viktorja Straucha.

Strokovni sestanek v Botaničnem vrtu Univerze v Mariboru

Avtorja: Boža in Franc Janžekovič

Fotografije: Miran Borko

Spomladansko srečanje naših društev ZDZZKS Maribor in MHD SZD smo letnemu času primerno organizirali 21. aprila v Botaničnem vrtu Univerze v Mariboru v Pivoli.

Pred vhodom v Botanični vrt, ki je od mariborskega mestnega središča oddaljen približno 10 km, se je zbralo nekaj nad 30 članov. Skozi Botanični vrt nas je popeljala Meta Šepic, odlična poznavalka vrta in njegovih znamenitosti. S svojim pripovedovalskim žarom in znanjem nas je navdušila in enourni ogled Botaničnega vrta, ki se razprostira na osmih hektarjih, je hitro minil. Ogledali smo si vse zanimivosti tega parka, ki ima svojo vlogo kot naravni vir za shranjevanje semen in čuvanje rastlin našega okolja.

Takoj pri vhodu smo si ogledali zbirko rododendronov, ki potrebujejo senčno in vlažno lego. Posebno zanimivost zaradi svoje evolucijske starosti je predstavljala zbirka reliktoev – rastlin, ki so znane iz starejših zemeljskih obdobjev. Spoznali smo metasekvojo, taksodijo in volemijo. Volemija je drevesna vrsta, ki se je ohranila le v nekaj soteskah Avstralije. V Botaničnem vrtu Univerze v Mariboru se dobro razvija in že dosega velikost nekaj metrov. To veliko znamenitost je posadil prof. dr. Božidar Krajncič, ustanovitelj in najzaslužnejši za vzpostavitev ter delovanje Botaničnega vrta, ki deluje pod okriljem Fakultete za kmetijstvo in biosistemske vede.

Sprehod skozi park smo nadaljevali ob zbirki javorjev iz rastišč Azije, Evrope in Amerike. Ta prečudovita drevesa in hvaležne rastline so zelo primerne za zasaditve v urbanih področjih.

Spoznavanje rastlinskega sveta smo nadaljevali pri zbirki rastlinskih družin, ki so urejene od najpreprostejših zlatičnic do najkompleksnejših trav. Zasajene so v sistematskem polju, saj je zbirka v prvi vrsti namenjena študijskemu procesu. Sledi ji zbirka zdravilnih zelišč, kjer so naši starejši lekarnarji obujali spomine na študij zdravilnih rastlin.

Nasad jablan in hrušk starih slovenskih sort je pritegnil našo pozornost; na pokušino plodov se bomo vrnili jeseni. Še posebej veličastne so bile cvetoče magnolije v belih, roza in modrih barvah. Cvetje v nasadu narcis smo žal zamudili.

Naša voditeljica nas je seznanila tudi z načrti vodstva fakultete in botaničnega vrta. Poleg obnove vhodnega atrija, načrtujejo še razširitev vrta s površino sosednjega gozda in vzpostavitev arheološkega parka z gomilami, saj je na področju vrta staro keltsko pokopališče.

Obisk botaničnega vrta smo nadaljevali s predavanjem, ki ga je pripravil prof. dr. Franc Janžekovič. Predstavil je pogled na ptiče v kontekstu različnih javnosti oz. strok. Predavanje je naslovljeno »Ptiči v mitologiji in zgodovini«. Zanimanje za ptiče je staro kot človeška kultura, prikazujejo jih prve stenske slikarje, njihovi kostni ostanki pa so bili najdeni tudi v arheoloških izkopaninah. Umetnikom in pesnikom ptiči simbolizirajo prostost ter svobodo duha in misli, zato so pogost ustvarjalni motiv. Na splošno imamo ljudje pozitiven odnos do ptičev. Številni ljubitelji narave preživljajo čas z opazovanjem ptičev.

Ogled botaničnega vrta.

Povezujemo jih s prihodom pomladi, ki jo oznanjajo lastovice ali pa z rojstvom, ko štoklja prinese »culico« z novorojencem. Sova, nočna ptica z velikimi očmi simbolizira učenjaka, ki dolgo v noč bedi ob knjigah. Ni čudno, da je sova simbol modrosti in znanja. Pa tudi latinsko ime za čuka *Athene noctua* deli skupno ime z grško boginjo modrosti Ateno. Poleg pozitivnega odnosa ljudi do ptičev, je o pticah opravljenih tudi največ raziskav – so najbolj proučena skupina organizmov – poleg človeka seveda. V ekološkem kontekstu so ptiči na vrhu prehranjevalnih piramid. Vsa tri navedena dejstva: pozitiven odnos, največ znanstvenega vedenja ter ekološki položaj so argumenti, da so ptiči kot modelni organizmi vključeni v zakonodajo s področja varovanja narave, ki je poznana pod imenom NATURA 2000. Pri tem gre za evropsko zakonodajo, ki opredeljuje mrežo zavarovanih habitatov, ki omogočajo preživetje ptičem. S tem, ko varujemo ptiče, varujemo tudi druge živalske in rastlinske vrste, saj brez enih tudi ni drugih. Ptiči se pojavljajo v različnih državnih simbolih – grbih in zastavah. Pogost je dvoglavi orel, ki je bil v grbu Avstro-Ogrske, Srbije, nekdanje Črne gore, pa tudi sodobne Rusije in Albanije. Ptič v obliki goloba je upodobljen v mestnem grbu Maribora in simbolizira Sv. Duha, ki bdi nad mestom in ga varuje. Svetopisemskih podob ptičev je še več. Danes beli golob sim-

bolizira mir. Zato ob posebnih priložnostih državniki in papeži v znamenje miru spuščajo bele golobe. Golob miru z oljčno vejico v kljunu izvira iz Svetopisemske zgodbe o vesoljnem potopu. Noe je z ladje najprej spustil krogarja z naročilom, naj preveri ali je že kje kopno. Ker se krogar ni vrnil, je v drugo spustil goloba, ki se je vrnil z oljčno vejico in s tem dal vedeti, da se vode umikajo.

V sodobnem času so ptiči pomembni tudi v prehrani, in sicer največ v obliki perutninskega mesa. Prav tako uporabna so jajca, ki se uporabljajo za prehrano in se nahajajo v različnih predelanih živilih.

Pred leti smo se znašli v obsedenem stanju zaradi nevarnosti prenosa ptičje gripe, t.i. H1N1, ptiči so se v tej zgodbi pojavljali kot vektorji – prenašalci okužb.

Zanimivo predavanje, v katerem se je predavatelj sprehajal med mitološkim, simbolnim in znanstvenim pogledom na ptiče, je med občinstvom odprlo množico vprašanj. Od tega, ali je potrebno in smiselno hraniti ptiče, in zakaj nekatere štoklje opuščajo selitev čez zimo in zakaj ostanejo »doma«.

Ob zaključku tega strokovnega srečanja toplo priporoča obisk mariborskega Botaničnega vrta, ker je zanimiv in čudovit v vseh letnih časih, zato ga upravičeno imenujejo naravni biser Maribora.

Zahvale

Oddelek za kožne in spolne bolezni

ZAHVALA PRIJAZNIM MEDICINSKIM SESTRAM

Vaš dolgoletni pacient sem že od leta 1989, ko ste me prvič sprejeli zaradi psoriaze in sem pri vas ostal cele štiri mesece. Ko se vidimo na kontrolnih pregledih, me tako lepo prijazno pozdravite, zato sem se v znak hvaležnosti odločil, da vam za spomin podarim svoje vsakodnevne izdelke, ki jih ustvarjam v dnevnem centru Ozara.

Andrej Kolarič

Spoštovani!

V času od 31. 12. 2015 do 14. 1. 2016 sem bila deležna vaše zdravstvene oskrbe na travmatološkem oddelku. Rada bi zahvalila celotnemu zdravstvenemu osebju, ki je tako predano, sočutno in potrpežljivo opravljajo svoje delo in se trudilo za najboljše rezultate. Ne najdem primernih besed, zato vas prosim, da sprejmete mojo skromno zahvalo, ki pa je iskrena. Vsem vam želim čim ugodnejše pogoje za delo in bolnike, ki bodo znali biti hvaležni.

Marija Munda

Prisrčna hvala vsem zaposlenim na 11. nadstropju

za prijaznost, požrtvovalnost in delavnost. Če bi še kdaj prišel na vaš oddelek, se ne bojim, da ne bi bil zadovoljen z vašim delom. Posebej bi rad poudaril strokovnost vseh zdravnikov, sester in medicinskega osebja. S spoštovanjem in zahvalo za vse, kar ste mi nudili vas lepo pozdravljam!

Spoštovani!

Velik poklon in zahvala sestram in tehnikom ter ostalim prisotnim za strokovno obravnavo in pristop. Posebej hvala zdravnici Maji Šturm za njen prijeten in prijazen pristop, ki poleg strokovnosti ogromno pripomore k okrevanju. Vse dobro želim,

Katja Kučer

Prisrčna zahvala prof. Stojanu Potrču in njegovi celotni ekipi za uspešno opravljeno operacijo in sočutne besede po operaciji.

Prav tako hvala vsem zaposlenim, ki s svojim delom dokazujejo, da so nam v pomoč in uteho pri zdravljenju.

Prijazne in korektne besede na Oddelku za anesteziologijo, intenzivno terapijo in terapijo bolečin

Kadar se našim bližnjim ali nam samim zdravstveno stanje tako poslabša, da se znajdemo v bolnišnici, smo običajno zaskrbljeni, zbegani, prestrašeni in željni informacij, ki bi nam olajšale negotovost. V takšnih primerih si želimo, da bi nas nekdo razumel in nam skušal čim bolj jedrnato, smiselno in povezano ter na dovolj poenostavljen način razložiti, kaj se dogaja, zakaj je do problema prišlo, kako poteka in kakšne so možnosti za razrešitev. Naj je zdravstveno stanje še tako slabo, prijazna in ustrezna beseda naredi čudeže.

Zato bi se rada zahvalila zdravstvenemu osebju na Oddelku za anesteziologijo, intenzivno terapijo in terapijo bolečin, ki ga vodi prim. Zoran Zabavnik, da so bili ob obisku našega svojca na njihovem oddelku vselej pripravljeni razložiti njegovo stanje, hkrati pa predstaviti pričakovane rezultate zdravljenja, v okvirih, ki niso bili zavajajoči ali preveč ozki. Z razumevanjem in empatijo nam je bila podana slika realnega stanja. Ob tem pa tudi možni razpleti in napotki za nadaljnje zdravljenje, pričakovano potrpežljivost in vztrajanje.

Strokovno delo je bilo opravljeno odlično, prijaznost in trud zdravnic in zdravnikov na oddelku pa so olajšali zaskrbljenost svojcev. Zato se vsem vpletenim v to zgodbo na omenjenem oddelku še enkrat srčno zahvaljujem.

Nina Ružič Koželj

Zahvaljujemo se prim. prof. Stojanu Potrču za ves trud in skrb za moje uspešno okrevanje po operaciji. Prav tako se zahvaljujem celotnemu zdravstvenemu osebju.

**Hvaležna pacientka,
Tanja Črnivec**

JAVNA ZAHVALA UKC Maribor
OSEBJU SPLOŠNE KIRURGIJE ABDOMINALNEGA ODDELKA V 11. IN 12. NADSTROPJU.

Spoštovani,

v imenu mojega moža Franca Rihtarja izrekava iskreno zahvalo celotnemu osebju Oddelka za abdominalno kirurgijo v 11. in 12. nadstropju bolnišnice v Mariboru.

Po odkritju raka na debelem črevesju je bil prvič sprejet na oddelek 10. do 18. 12. 2015. Kljub njegovi visoki starosti (86 let) in prvi izkušnji s težko diagnozo se je počutil lepo sprejet in korektno obravnavan. Zdravniki, medicinske sestre in drugo osebje je bilo prijazno in korektno.

Drugič je bil sprejet na ta oddelek 18. marca letos in 21. marca je bil operiran. Posebej se zahvaljujema kirurgu dr. Bojanu KREBSU, da ga je operiral in skrbel za njegovo stanje po operaciji. Zahvala tudi vsem drugim zdravnikom, ki so skrbeli za moža, in sicer od sprejemnega zdravnika v ambulanti dr. Bojana ILIJEVCA, sobnega zdravnika dr. Deana RUMPFA do predstojnika oddelka prof. dr. Stojana POTRČA. Prav tako iskrena zahvala vsem medicinskim sestram v 11. in 12. nadstropju. Možu so vedno prisluhnile in poskrbele, da se je dobro počutil. Tudi meni so dovolile kratke obiske izven dovoljenega časa obiskov. HVALA vam tudi za to razumevanje.

Mož se zaveda, da bo moral še hoditi na preglede v ambulanto ali na oddelek. Vendar se tega več ne boji, saj ve, da ga čakajo prijazni, profesionalni zdravniki in zdravstveno osebje.

Še enkrat ISKRENA HVALA za vse.

Hvaležni pacient RIHTAR FRANC in žena NATAŠA

Spoštovani,

rad bi se vam zahvalil za korekten in prijazen odnos med mojim bivanjem na oddelku. Posebej bi rad poudaril odnos zdravnice Urške Kšele do nas pacientov, saj s strokovnim pristopom in pozitivno energijo pozitivno vplivala na nas. Prav tako moram poudariti izredno prijazen odnos medicinskih sester in medicinskih tehnikov in glavno sestro Ksenijo. Prosim vas, da jim prenesete mojo zahvalo, ker sem jim resnično hvaležen za njihov odnos in dobro voljo ter izredno prijaznost.

Še enkrat vsem velika hvala, kar ste storili zame.

Jožef Zorko

Lili Novy je zapisala:

»Hodim in gledam pomlad,
cvetlice, drevesa in ptice,
slišim šumenje in klice:
»Živeti – živeti – živeti,
sred' zmeraj kipečih naslad!««

Maribor, 30. 5. 2016

ZAHVALA

Spoštovana sodelavka, spoštovani sodelavec!

Ob izteku pomladi, na pragu poletja, ko smo že okusile nekaj mesecev pokoja in »svobode« in ko smo se bolj ali manj umirile ter vtisnile spomine, se Vam vsem skupaj in vsakemu posebej še enkrat iskreno zahvaljujemo za izkazano čast in spoštovanje ob našem odhodu v pokoj. Za Vaš čas, ki ste si ga vzeli in prišli na našo poslovilno zabavo, kjer ste nam izročili prikupne pozornosti in lepa darila.

Ob tej priliki bi se še posebej rade zahvalile našemu šefu, predstojniku Oddelka za ortopedijo Klinike za kirurgijo UKC Maribor doc. dr. Matjažu Vogrin, za njegovo (osebno) dragoceno darilo vsaki izmed nas.

HVALA!

Želimo Vam obilo uspeha pri Vašem (nadaljnem) delu in vse dobro, tako v strokovnem kot zasebnem življenju.

Milena Geržina

Štefka Goranski

Zdenka Šlag

Zahvaljujem se urologu Gregorju Hlebiču za uspešno operacijo prostate. Še posebej se mu zahvaljujem za prijazen pogovor o realnosti te bolezni in upanje na ozdravitev.

Tkalec Anton

In memoriam

Marija Grafenauer Djurdjević

*1930 – †2016

V soboto, 30. aprila 2016, smo se na ptujskem pokopališču poslovili od naše bivše sodelavke, zdravnice in specialistke dermatovenerologije Marije Grafenauer Djurdjević.

Osnovno šolo in gimnazijo je obiskovala v Zrenjaninu, saj se je z družino v času koroškega plebiscita iz rodne Koroške preselila v Vojvodino. Izobraževanje je nadaljevala na Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer je uspešno zaključila študij medicine in diplomirala leta 1958. Zaradi izjemnega zanimanja za kožne in spolne bolezni je nadaljevala s specialističnim izobraževanjem na področju dermatovenerologije in pridobila naziv specialistka dermatovenerologije. Po končani specializaciji se je zaposlila na Oddelku za kožne in spolne bolezni Splošne bolnišnice Maribor.

Bila je ustanoviteljica in prva vodja Mikološkega laboratorija na Oddelku za kožne in spolne bolezni, ob splošni dermatološki dejavnosti pa se je dodatno posvečala diagnostiki in zdravljenju spolno prenosljivih bolezni. Na Oddelku za kožne in spolne bolezni je bila zaposlena 39 let. Poklic, ki je bil zanjo tudi poslanstvo, je opravljala z veliko predanostjo in ljubeznijo do stroke. Izjemno aktivna je bila tudi izven rednih delovnih obveznosti, saj je sodelovala v številnih vzgojnih in preventivnih zdravstvenih programih z namenom ozaveščanja širšega kroga ljudi o zdravem načinu življenja. Veliko let se je razdajala kot svetovalka za spolno vzgojo na osnovnih in srednjih šolah. Bila je pionirka slovenskega protikadilskega gibanja, ustanoviteljica in prva predsednica Društva nekadilcev, kasneje pa še predsednica Zveze društev nekadilcev Slovenije.

Cenjeno sodelavko bomo ohranili v trajnem spominu!

Oddelek za kožne in spolne bolezni UKC Maribor

Duhovna oskrba v UKC Maribor

Katoliška cerkev ima kapelo Antona Martina Slomška v zgradbi Oddelka za ORL in očne bolezni, in sicer v kleti 2. Dostop do kapele je iz smeri drugih oddelkov možen po podzemnem hodniku. Sveta maša je vsak dan od 19.24 do 19.54, kar pacientom omogoča vrnitev na oddelek do 20. ure. Duhovnik je dosegljiv na telefonski številki 031467846.

- Sveta spoved je pred sveto mašo ali po njej in po dogovoru.
- Obisk duhovnika, ki ga lahko pokličete ob vsakem času, honorira UKC Maribor.
- Verski tisk bolnikom poklanja Slovenska Cerkev.
- Evangeličanska cerkev ima sedež na Trubarjevi ulici 1 v Mariboru. Dosegljivi so na številki 02 250 21 60.
- Srbska pravoslavna cerkev ima sedež na Tržaški cesti 13 v Mariboru. Dosegljivi so na telefonski številki 031 774-394.
- Islamska skupnost v Sloveniji ima v Mariboru sedež na Zagrebški 47. Dosegljivi so na telefonski številki 031 838-548.

Iz kuhinje

Tortilije z avokadom

Sestavine za 4 osebe

- 1 zrel avokado
- 1 paprika
- 1 kitajsko zelje
- 1 žlica limoninega soka
- 1 strok česna
- 100 g čvrstega jogurta
- 1 ščepec soli
- 1 ščepec mletega črnega popra
- 1 zeleni čili
- 2 šopka koriandra
- 4 velike pšenične tortilje

Avokado razpolovimo, odstranimo peško in ga olupimo. Narežemo ga na manjše koščke, ki jih stresemo v mešalnik. Avokadove koščke pokapamo z limoninim sokom in dobro zmešamo. Avokado stresemo v posebno posodo in mu dodamo jogurt. Česen olupimo in stremo na avokadovo omako, ki jo po okusu posolimo in popramo. Vse sestavine dobro premešamo.

Koriander temeljito operemo in osmukamo liste. Kitajsko zelje operemo in narežemo na zelo tanke rezine. Papriko operemo, odstranimo semena in na tanko nasekljamo. Čili temeljito operemo, očistimo, odstranimo semena in na drobno nasekljamo. Tortilje najprej namažemo z avokadovim namazom. Nanje po plasteh naložimo fino nasekljano in narezano zelenjavo. Potrosimo s koriandrovimi listki. Tortilje zvijemo, zavijemo v folijo in položimo v hladilnik. Preden postrežemo, zvitke počez razrežemo na polovice.

Slovenski novinar in publicist Vojislav Lukić, zaslužen za delo na področju časnikarstva, posebej za prispevek k predstavitvi pomembnih dosežkov slovenske medicine, kot tudi za drugo publicistično delo, pomembno za predstavitev Slovenije v svetu, je prejel naziv častnega meščana hrvaškega mesta Orahovica. Priznanje so mu podelili 6. maja 2016 ob dnevu mesta Orahovica, ki je tudi Lukićevo rojstno mesto.

POZIV ZA SLIKOVNO GRADIVO

Spoštovani,

v letošnjem letu obeležujemo 80-letnico bolnišnične pediatrije, zato ob tej priložnosti prosimo vse, ki bi imeli kakršnokoli slikovno gradivo v povezavi z zgodovino bolnišnične pediatrije, da ga posredujejo na tajništvo Klinike za pediatrijo, Ljubljanska ulica 5, 2000 Maribor ali elektronski naslov: karmen.obrul@gmail.com. Najlepše se zahvaljujemo.

Šale

V zdravnikovi hiš počí cev v kuhinji. Po telefonu pokliče znanca, vodovodarja.

Pridi takoj Miro, počila je cev, celo poplavo imamo ...

Vodovodar: Danes ne morem, praznujemo rojstni dan. Pokličí koga drugega!

Zdravnik: A lepo, lepo! Ampak ko kdo v tvoji družini zbolí, sem vedno na voljo in takoj pridem?!?

Vodovodar: No ja, samo oblečem se, vzamem orodje in pridem.

Mojster pride, odpre vrata in s tretje stopnice vrže v klet dva aspirina.

Mimogrede reče zdravniku: Če do ponedeljka voda ne upade, me pokličí ponovno.

* * *

Poldek pride k zdravniku s težavami.

Pa mu pravi zdravnik: »Priporočam vam, da pojedste več zelenjave!«

Poldek ga uboga.

Čez nekaj časa debatirata s prijateljem, kaj je ukrenil glede tega, kako mu uspe pojedsti več zelenjave ...

Pa pravi Poldek, namesto ene olive zdaj dam v Martini tri.

* * *

Se srečata dva alkoholika po dolgem času:

- Ti, a še kej piješ?

- Seveda, saj veš, žeja, pa ti?

- Normalno, jaz sem tudi še skoz žejen ...

- A nisi bil na zdravljenju za alkoholizem pred kratkim?

- Ja bil, tri mesece ...

- Ja in, zakaj potem še vedno piješ?!?

- Ah, zašuštrali so me zdravniki, zašuštrali.

* * *

Pri zdravniku zazvoni telefon sredi noči. Tukaj Miro, pridite hitro, mislim, da ima žena vnetje slepiča.

Ah, pojdite nazaj v posteljo, ga miri zdravnik, vaši ženi sem slepič izrezal že pred tremi leti ...

Miro: Ali ste že kdaj slišali, da bi kdo imel še drugo ženo?

* * *

Zdravnik reče pacientu:

- Vi potrebujete popoln mir. Dal vam bom tablete za živce.

- Hvala za nasvet in zdravila. Kako se jih jemlje?

- Dajte jih ženi, naj vzame eno zjutraj, eno zvečer.

Pravopisni kotiček

Deljenje besed v slovenščini

Splošno pravilo iz **Slovenskega pravopisa pravi**, da **besede delimo na koncu vrstice, ko nam zmanjka prostora, da bi jih v celoti izpisali v isti vrstici.**

Deljenje po zlogih

Prvo pravilo pravi, da mora biti v vsakem delu deljene besede vsaj en zlog.

- ma-ma, son-ce, hi-ša

Deljenje po izgovorljivosti

Poznamo besede, ki jih lahko delimo kar na dva načina, npr.:

- zem-lja ali ze-mlja, grab-lje ali gra-blje, po-lje ali pol-je, če-šnja ali češ-nja.

Če se na jezikoslovnem potepu med deljenjem besed srečate s črkama, ki sta enaki in se poleg tega še močno držita za roke, ju le ločite:

- iz-ziv, Madon-na, pod-deblo, od-dajati

Delitev po sestavinah

Nekatere besede pa preprosto delimo na mestih sestavnih delov, ki jih včasih prepoznamo po določenih ločilih:

- nad-voz, pred-pona
  - kulturno-zgodovinski
- Seveda pa poznamo tudi besede, ki jih ne delimo:
- enozložne besede: kri, črv, tri
  - kratice: ARRS, UNICEF
  - številke: 839583
  - tuji glasovni sklopi, ki označujejo en sam glas: sch=š, ch=č, oo=u
  - simboli za merske enote: 100 cm
  - besedni sklopi s črko/številko: 3-letni, C-vitamin

Vir: Slovenski pravopis, splet

Pripravila: Urška Antonič, prof. ang.

NAZIV SREČANJA	DATUM SREČANJA	LOKACIJA SREČANJA	INFORMACIJE/ PRIJAVE
Obnovitveni kolposkopski tečaj z mednarodno udeležbo	9. 9. 2016	Medicinska fakulteta	www.ukc-mb.si
Porodnišnica Maribor se predstavi	24. 9. 2016	igrišča pri dvorani Tabor	www.ukc-mb.si
5. mariborska šola praktične ultrazvočne diagnostike v ginekologiji in perinatologiji	26.– 29. 9. 2016	Medicinska fakulteta Maribor	www.ukc-mb.si
80-letnica bolnišnične pediatrije v Mariboru z naslovom Urgentna stanja v pediatriji	14. 10. 2016	Hotel Habakuk	www.ukc-mb.si
Follow up of patients with gynecologic and breast malignancies	14. – 15. 10. 2016	poslovna stavba Menerga	www.ukc-mb.si
8. Černičevi dnevi	21. 10. 2016	UKC Maribor	www.ukc-mb.si
6. aktualno v zdravljenju sladkorne bolezni	10. 11. 2016	UKC Maribor	www.ukc-mb.si
Neinvazivna dihalna podpora	11. 11. 2016	UKC Maribor	www.ukc-mb.si
XII. ortopedsko srečanje	11. 11. 2016	Medicinska fakulteta Maribor	www.ukc-mb.si
XIII. dermatološki dnevi 2016	18.–19. 11. 2016	Hotel Habakuk	www.ukc-mb.si
Oskrba dihalne poti	18.–19. 11. 2016	Medicinska fakulteta Maribor	www.ukc-mb.si
Intramedularna učvrstitev zlomov	18.–19. 11. 2016	UKC Maribor	www.ukc-mb.si
Svečana akademija ob 60-letnici Oddelka za gastroenterologijo UKC Maribor	25. 11. 2016	Medicinska fakulteta Maribor	www.ukc-mb.si